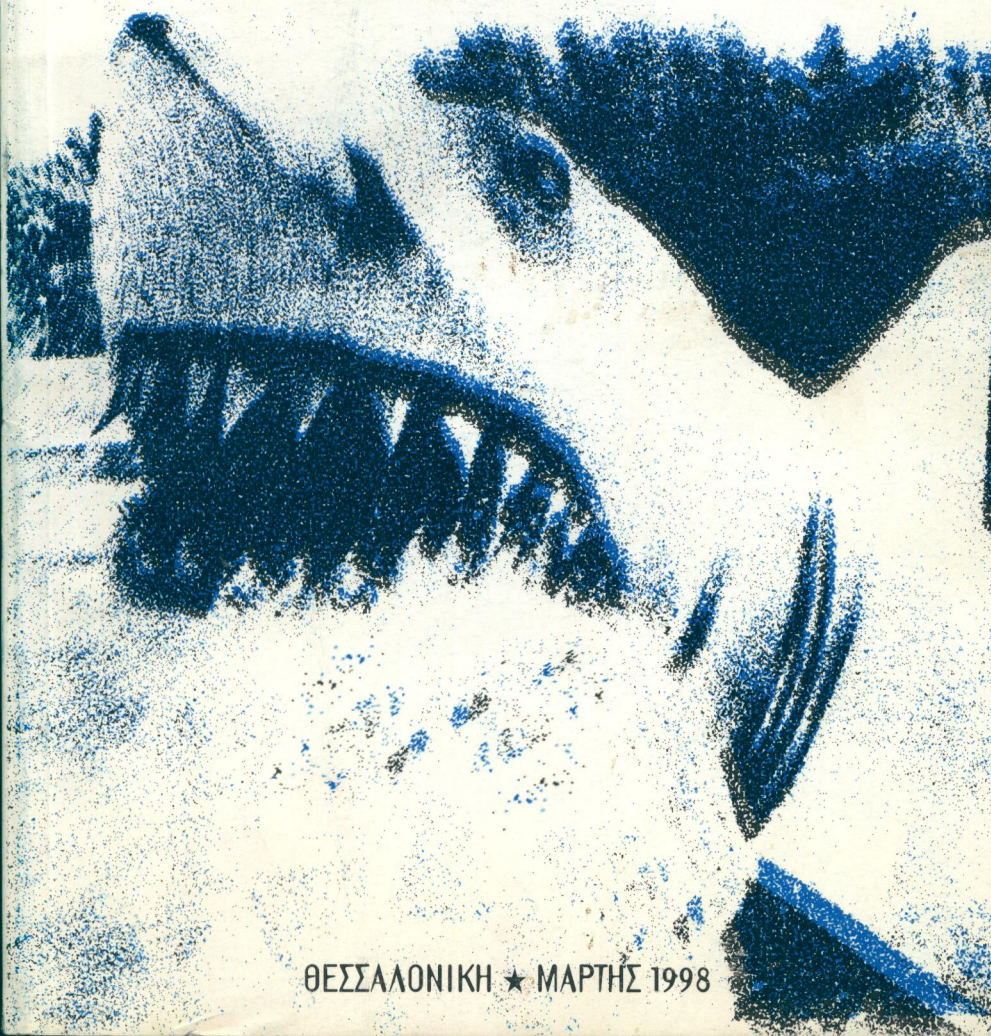

ΜΑΙΓΑΛΟΜΑΝΙΑ

Οδηγίες
για να κυβερνήσετε τον κόσμο

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ★ ΜΑΡΤΗΣ 1998

MAIGALOMANIA

Αυτή η έκδοση πραγματοποιήθηκε από την Πρωτοβουλία Ενώτια στη Συνθήκη ΜΑΙ τον Μάρτη του 1998, στη Θεσσαλονίκη. Τα στοιχεία προέρχονται από την μπροσούρα "MAIGALOMANIA" του Corporate Europe Observatory (Άμστερνταμ, Φλεβάρης 1998). Οι μεταφράσεις έγιναν από τις Ε. Σ. και Μ. Σ. Τα σκίτσα προέρχονται από το βιβλίο του Seth Tobocman "You Don't Have to Fuck People Over to Survive". Κυκλοφόρησε σε περιορισμένο αριθμό αντιτύπων.

*Οδηγίες για να
κυβερνήσετε τον κόσμο*

MAIGALOMANIA

Πρωτοβουλία Εναντία στη Συνθήκη ΜΑΙ

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

1911-1912

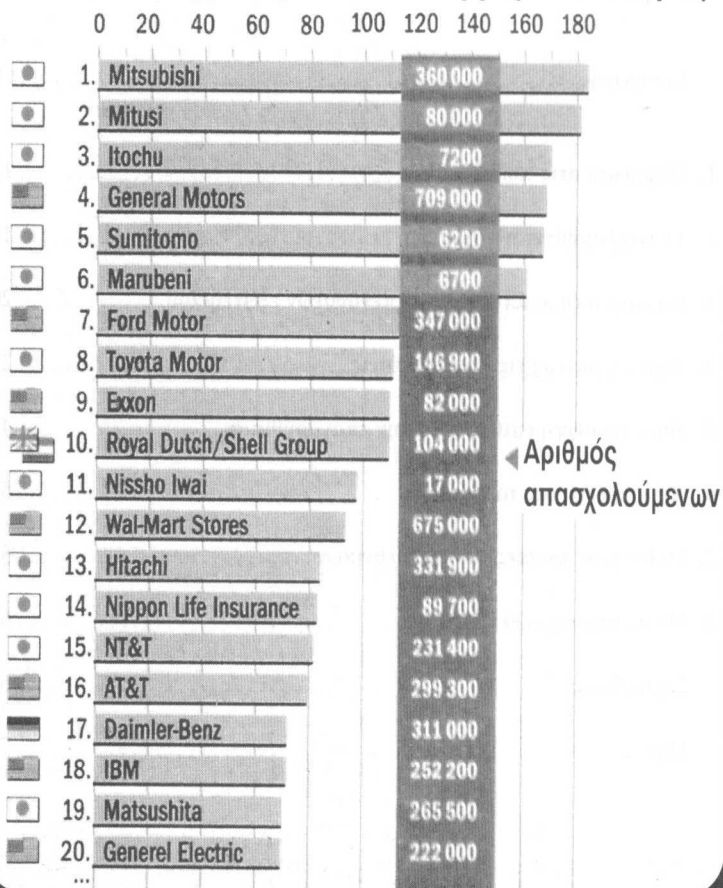
THE UNIVERSITY OF CHICAGO

Περιεχόμενα

Εισαγωγή.....	9
1. Η εξουσία στις πολυεθνικές.....	13
2. Τί περιλαμβάνει η MAI.....	17
3. Η εκρηκτική ανάπτυξη των επενδύσεων εξωτερικού.....	20
4. Δημιουργώντας τις προϋποθέσεις.....	27
5. Πολυπρόσωπη επίθεση για την επαναρύθμιση.....	41
6. Αντιστρέφοντας το κλίμα.....	50
7. Οι βασικοί παίκτες των πολυεθνικών.....	53
8. Οι τελευταίες εξελίξεις.....	65
Σημειώσεις.....	68
Πηγές.....	76

...ΜΙΑ ΠΡΩΤΗ ΕΙΚΟΝΑ

Ετήσιος τζίρος (σε δισεκατομμύρια δολάρια)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η έκδοση που κρατάτε στα χέρια σας στοχεύει στην ενημέρωση σχετικά με τη συνθήκη ΜΑΙ: τα γενικά χαρακτηριστικά και οι αναμενόμενες συνέπειές της, το ιστορικό της, ποιοι είναι οι οργανισμοί και τα συμφέροντα που την προωθούν και με ποιους τρόπους, ποιες είναι οι μεταξύ τους αντιθέσεις, σε ποιο σημείο βρίσκονται σήμερα (Μάρτης 1998) οι διαδικασίες για την εφαρμογή της και ποια είναι τα πιθανά σενάρια για τη συνέχεια.

Η συνθήκη ΜΑΙ δεν είναι απλά άλλη μια συνθήκη μέσα στη διαδικασία της παγκοσμιοποίησης της κυριαρχίας της οικονομίας. Η ΜΑΙ αποτελεί την επιχειρούμενη θεσμοθέτηση της κυριαρχίας των πολυεθνικών, πρόκειται για το "σύνταγμα" της παγκόσμιας εξουσίας του χρήματος.

Η συνθήκη ΜΑΙ, φυσικά, δεν γεννήθηκε από το πουθενά, όπως άλλωστε και η παγκοσμιοποίηση. Μετά την κατάρρευση του ανατολικού μπλοκ, υπήρξε ένας επαναπροσδιορισμός των ζωνών επιρροής και δημιουργήθηκαν νέες συνθήκες παραγωγής, κατανάλωσης και εκμετάλλευσης. Έτσι, τα πρώην "σοσιαλιστικά" κράτη της ανατολικής Ευρώπης έγιναν ένας καινούργιος τρίτος κόσμος προς εκμετάλλευση έξω ακριβώς από την "πόρτα" της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ υπήρξε μια ανασυγκρότηση της κυριαρχίας στη ΝΑ Ασία, τη Λατινική Αμερική και την Αφρική. Αλλά η παγκοσμιοποίηση είχε δρομολογηθεί πριν την κατάρρευση των χωρών του κρατικού καπιταλισμού.

Σε μια προηγούμενη περίοδο, οι ΗΠΑ, με το δολλάριο και τον χρυσό, στήριζαν τις παγκόσμιες ισοτιμίες μέσα στον ανταγωνισμό με την Ανατολή (συμφωνία Bretton Woods). Από το 1973 όμως αποδεσμεύεται η παγκόσμια ροή κεφαλαίων από την πραγματική κυκλοφορία αγαθών και υπηρεσιών και την αντιστοιχία του χρήματος με το απόθεμα χρυσού κάθε χώρας.

Έτσι, οι πολυεθνικές σήμερα, με την εξουσία που τους δίνει η δυνατότητα να μετακινούν ελεύθερα εμπορεύματα, κεφάλαιο, επενδύσεις, μέσα από μη-προσβάσιμους -ακόμα και στον αστικοδημοκρατικό έλεγχο- μηχανισμούς, παράλληλα με την οριζόντια οργάνωση της παραγωγής, έχουν τη δυνατότητα να ελέγχουν συνολικά τον πλανήτη. Οι ΗΠΑ καλούνται ακόμα και με στρατιωτικά μέσα να

στηρίζουν τις πολυεθνικές και τα κέρδη τους.

Μέσα στις νέες αυτές συνθήκες η παγκοσμιοποίηση της κυριαρχίας της οικονομίας προχωρά με πιο ταχείς ρυθμούς. Και αν η παγκοσμιοποίηση παλιότερα αφορούσε τη διακίνηση των προϊόντων, σήμερα αφορά και τη διακίνηση των επενδύσεων (και η ΜΑΙ ορίζει ως επένδυση σχεδόν τα πάντα), τελικά δηλαδή μια πλήρη κυριαρχία στην πολιτική και στην κοινωνία. Οι πολυεθνικές έχουν απλώσει το δίκτυο των εργοστασίων τους σε όλες τις ηπείρους, εκμεταλλεόμενες την "υψηλή τεχνολογική γνώση" των αναπτυγμένων χωρών και το εξευτελιστικά φτηνό εργατικό δυναμικό των αναπτυσσόμενων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το μοντέλο Palio της αυτοκινητοβιομηχανίας FIAT, το οποίο παράγεται σε 13 χώρες (π.χ. Ισπανικός, Αλγερία, Ινδία, Βενεζουέλα) ενώ η παραγωγή συντονίζεται μέσω ενός ηλεκτρονικού υπολογιστή στο Τορίνο, που δέχεται πληροφορίες μέσω δορυφόρου. Το κράτος χάνει τον επεμβατικό του ρόλο στον τομέα της οικονομίας, διατηρεί όμως τον διαχειριστικό και κατασταλτικό του ρόλο, αποτελώντας ουσιαστικά τον τοπικό έπαρχο της αυτοκρατορίας της εκμετάλλευσης.

Οι κυβερνήσεις είναι υποχρεωμένες να προστατεύουν τα συμφέροντα των πολυεθνικών π.χ. από "επανάσταση, κατάσταση έκτακτης ανάγκης ή άλλα παρόμοια γεγονότα" (από το κείμενο της ΜΑΙ).

Ο πολιτισμός των πολυεθνικών είναι ο πολιτισμός του κέρδους, της εξουσίας και του χρήματος, που αδιαφορεί για τον άνθρωπο και το περιβάλλον. Είναι ο πολιτισμός της ιδιώτευσης, της καρριέρας, της αδιαφορίας, που βάζει την οικονομική ευημερία στη θέση της ελευθερίας. Θέλει να εσωτερικεύσουμε μια συνείδηση αδυναμίας του να αποφασίζουμε εμείς για τη ζωή μας και ειδικότερα να αποδεχτούμε πως η αντίδραση στην παγκόσμια αυτοκρατορία είναι αδύνατη.

Η κυριαρχία είναι όλο και πιο οργανωμένη και μάλιστα σε παγκόσμιο επίπεδο. Οι υποτελείς, αν δεν εγκαταλείψουν τις παραδοσιακές αντιλήψεις για τους αγώνες και τις διεκδικήσεις, θα μοιάζουν όλο και πιο αδύναμοι, ανοργάνωτοι και με δυσκολία εντοπισμού στόχων, αφού η κυριαρχία θα είναι παντού και πουθενά. Γίνεται όλο και πιο φανερό πως οι αγώνες θα έχουν νόημα μόνο στο βαθμό που θα προτάσσουν συνολικά την ανατροπή και το όραμα μιας άλλης κοινωνίας. Οποιοσδήποτε άλλος αγώνας θα είναι σαν να διεκδικεί μια καλύτερη θέση σε ένα παγκόσμιο σύστημα εκμεταλλευ-

τών-εκμεταλλευομένων, δηλαδή μια καλύτερη θέση κάποιων εκμεταλλευομένων σε βάρος άλλων εκμεταλλευομένων.

Οι τοπικές οικονομίες αρχίζουν να αποτελούν παρελθόν, και η αντίσταση των υποτελών δεν μπορεί να διεκδικεί την επιστροφή στο προηγούμενο καθεστώς. Έτσι, αν παλιά ήταν λάθος να υπερασπίζεται κανείς σοσιαλδημοκρατικές θέσεις ή την προστασία της εθνικής οικονομίας, σήμερα είναι και χωρίς νόημα. Η ρύθμιση του κοινωνικού κράτους δεν είναι πλέον αποδεκτή από την οικονομία.

Η αυτοκρατορία μπορεί να φαίνεται δυνατή, αλλά εξακολουθούν να υπάρχουν ενδοκυριαρχικές διαφωνίες και οι κυρίαρχοι εξακολουθούν να φοβούνται τα κινήματα (τοπικά ή μη), ειδικά όταν, όχι μόνο αντιστέκονται, αλλά και προτάσσουν το όραμα μιας άλλης κοινωνίας. Ειδικά όταν αυτά τα κινήματα προσπαθούν να δικτυωθούν σε παγκόσμιο επίπεδο. Ειδικά όταν βλέπουν μια νέα ποιότητα αγώνων να εμφανίζεται και στις μητροπόλεις του πρώτου κόσμου. Κινήματα ανέργων που καταλαμβάνουν υπηρεσίες εύρεσης εργασίας στη Γαλλία, πορείες στο προξενείο του Καναδά στο Παρίσι σε αλληλεγγύη στους άστεγους που κατέλαβαν εστιατόριο στην άλλη πλευρά του ωκεανού, πορείες σε Γαλλία-Βελγίο-Ισπανία εργατών της Renault ενάντια στις απολύσεις συναδέλφων τους, απεργίες συμπαράστασης στη γενική απεργία των εργαζομένων στη Γερμανία, το κλείσιμο των αυτοκινητόδρομων από νταλίκες και απεργούς πρωτόγνωρες κοινωνικές συμμαχίες, όπως στην απεργία των λιμενεργατών του Λίβερπουλ. Αγώνες που προωθούν αξίες διαφορετικές από τις "αξίες" του κεφαλαίου και της εξουσίας, που προτάσσουν το "ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ".

Τώρα που δεν υπάρχει πλέον η απάτη του κρατικού κομμουνισμού, όταν αυτοί οι αγώνες αρχίσουν να αποτινάζουν την συνδικαλιστική (και κάθε άλλη) διαμεσολάβηση και αυτοοργανωθούν, στην εξουσία δεν θα βασιλεύει το όνειρο της παγκοσμιοποίησης της οικονομίας, αλλά ο εφιάλτης της παγκοσμιοποίησης της αντίστασης...

Για επικοινωνία με την Πρωτοβουλία Ενάντια στη Συνθήκη ΜΑΙ:

Τ.Θ. 50067, ΤΚ 54013, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Η πρωτοβουλία συναντιέται κάθε Δευτέρα, στις 8.00μμ,

στο αυτοδιαχειριζόμενο κοινωνικό κέντρο "Ναυτίλος" (Π. Ιωακείμ 13)

τηλ/fax. (031)257364, e-mail: nautilus@otenet.gr

web site (υπό κατασκευή): skiathos.physics.auth.gr/~gpatsi/mai.html

Μυστικότητα, βιασύνη και ίντριγκες χαρακτηρίζουν τις διαπραγματεύσεις γύρω από την Πολυμερή Επενδυτική Συμφωνία (ΜΑΙ), το τελευταίο σχέδιο της ελίτ της οικονομικής παγκοσμιοποίησης για την κατεδάφιση των συνόρων όσον αφορά τις επενδύσεις σε όλον τον κόσμο, σε αναζήτηση μιας όλο και πιο ανοιχτής παγκόσμιας οικονομίας. Όλες οι συμφωνίες για τοπική και παγκόσμια οικονομική απελευθέρωση που δημιουργήθηκαν την προηγούμενη δεκαετία -Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου, ΝΑΦΤΑ, Mercosur, Ευρωπαϊκή Ένωση κλπ- θα ξεθωριάσουν μπροστά στη ΜΑΙ.

“Οι επενδύσεις είναι ποθητές και επιθυμητές... Παρόλα αυτά οι κυβερνήσεις ακόμα, τις βρίσκουν μερικές φορές απειλητικές γιατί η ύπαρξη άμεσα ελεύθερης επένδυσης περιορίζει την ικανότητα της διοίκησης να ελέγξει και να μορφοποιήσει τη δική της οικονομική πολιτική. Αυτό είναι ένα μικρό τίμημα σε σχέση με τα παγκόσμια οικονομικά οφέλη που θα επιτραπεί να δημιουργηθούν από τον ιδιωτικό τομέα. Αλλά είναι ένα τίμημα που ορισμένες κυβερνήσεις, σε κάποιους τομείς, αδυνατούν να το πληρώσουν. Πρόκειται για μια τραγωδία.”[1]

Ευρωπαϊκός επίτροπος Sir Leon Brittan

“Ο περιορισμός στις ξένες επενδύσεις βρίσκεται έξω από τις χώρες του Ο.Ο.Σ.Α... Οι επιχειρήσεις χρειάζονται τα οφέλη ενός διεθνούς καθεστώτος για να συμπεριλάβουν τις ταχέως αναπτυσσόμενες χώρες της Ασίας, της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης και της Λατινικής Αμερικής”[2]

Διεθνές Εμπορικό Επιμελητήριο, αναφορικά με τη ΜΑΙ

1. Η ΕΞΟΥΣΙΑ ΣΤΙΣ ΠΟΛΥΕΘΝΙΚΕΣ

Μια ανάλυση των δυνάμεων που κρύβονται πίσω από κάθε πρόσφατο εμπορικό και επενδυτικό καθεστώς αποκαλύπτει ότι οι πολυεθνικές που λειτουργούν και σε εθνικούς και σε διεθνείς συνασπισμούς, είναι ενεργά συστατικά του ανοίγματος της αγοράς και της κατάργησης των συνόρων όσον αφορά το εμπόριο και τις επενδύσεις. Αυτό σίγουρα συμβαίνει στις συνεχιζόμενες διαπραγματεύσεις του ΟΟΣΑ πάνω στη ΜΑΙ. Ένα σύνολο 477 από τις 500 μεγαλύτερες πολυεθνικές του κόσμου έχουν την έδρα τους σε χώρες του ΟΟΣΑ και οι περισσότερες από αυτές συμμετέχουν σε οργανισμούς όπως το Διεθνές Εμπορικό Επιμελητήριο (ICC), το Συμβούλιο για τις Διεθνείς Επιχειρήσεις των ΗΠΑ (USCIB), η Στρογγυλή Τράπεζα Ευρωπαίων Βιομηχάνων (ERT). Όλα αυτά τα λόμπι των πολυεθνικών έχουν αναμειχθεί άμεσα ή έμμεσα στη διαμόρφωση της ΜΑΙ. Η αιτία του ενδιαφέροντός τους για μια παγκόσμια επενδυτική συνθήκη που στοχεύει τόσο στις χώρες του Τρίτου Κόσμου όσο και στα κράτη του ΟΟΣΑ που τη διαπραγματεύονται, μπορεί να εντοπιστεί στο αυξανόμενο ποσοστό των επενδύσεων που ακολουθούν μια νότια κατεύθυνση.

Επιπλέον, οι πολυεθνικές συσχετίζονται στενά με τους νεοφιλελεύθερους πολιτικούς που κυβερνούν τις περισσότερες από τις χώρες-έδρες τους και γενικά παίζουν ένα σημαντικό ρόλο στην διαμόρφωση της πολιτικής τακτικής σε εθνικό και προοδευτικά σε διεθνές επίπεδο. Το 1994, η ολοκλήρωση των εργασιών του Κύκλου της Ουρουγουάης και η δημιουργία του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου ήταν μεγάλη νίκη για τις πολυεθνικές, οι οποίες, μαζί με τις κυβερνήσεις τους, προσπάθησαν να επηρεάσουν για την κατάργηση των εθνικών συνόρων όσον αφορά τη ροή αγαθών και υπηρεσιών. Η επόμενη λογική πρόκληση για τις πολυεθνικές ήταν η δημιουργία μιας συνθήκης, η οποία, καταργώντας τα σύνορα για

τις επενδύσεις θα παρείχε στους επενδυτές ένα πεδίο δράσης κατά μήκος και πλάτος του πλανήτη. Οι διάφοροι όροι της ΜΑΙ θα εξασφαλίσουν τις ιδανικότερες επενδυτικές συνθήκες για τις πολυεθνικές: περιλαμβάνει ομογενή και διάφανα νομικά και ρυθμιστικά πλαίσια, την σταθεροποίηση των διάφορων τοπικών και εθνικών συνθηκών και, το καλύτερο!, το δικαίωμα προσφυγής σε δικαστήριο όταν τα κέρδη ή η φήμη των πολυεθνικών ζημιώνονται.

ΟΙ ΧΑΜΕΝΟΙ

Η συνθήκη θα παρέχει στις πολυεθνικές νέες εκτεταμένες εξουσίες, ενώ ταυτόχρονα θα άρει από τις κυβερνήσεις το δικαίωμα να ελέγχουν τις άμεσες επενδύσεις εξωτερικού στις χώρες τους. Οι κανόνες και οι ρυθμίσεις που εμποδίζουν τις επενδύσεις αυτές, θα καταργηθούν μέσω της ΜΑΙ. Αυτοί οι κανόνες είναι συνήθως αυτοί που προστατεύουν τους εργάτες και τους μισθωτούς, τις παροχές της Κοινωνικής Πρόνοιας, τις μικρές τοπικές επιχειρήσεις, το περιβάλλον και τον πολιτισμό. Επιβάλλοντας ως προτεραιότητα το όφελος των ξένων επενδυτών, η ΜΑΙ αποτελεί επικίνδυνη απειλή για τις πολιτικές δημοκρατικές διαδικασίες. Οι επιπτώσεις θα είναι καταστροφικές κυρίως στις φτωχότερες χώρες, οι οποίες δε θα έχουν δυνατότητα να απεξαρτηθούν από το καταναγκαστικό εξαγωγικό εμπόριο και την αφαίρεση των πρώτων υλών τους από τις βιομηχανικές χώρες και τις πολυεθνικές. Οι συνέπειες στις χώρες του ΟΟΣΑ θα είναι διαφορετικές, αλλά εξίσου δραματικές.

Ο ΤΡΙΤΟΣ ΚΟΣΜΟΣ ΥΠΟ ΠΟΛΙΟΡΚΙΑ

Έχει υπάρξει έντονη αντίδραση από χώρες του τρίτου κόσμου ενάντια στη ΜΑΙ, καθώς επίσης και προσπάθειες διαφόρων άλλων ενάντια στην επιβολή της πολιτικής που καθορίζεται από αυτή. Παράλληλα με την προώθηση των διαπραγματεύσεων της ΜΑΙ από τον ΟΟΣΑ, η καθοδηγούμενη από την Ευρωπαϊκή Ένωση προσπάθεια για να προωθήσει την αδελφή συνθήκη της ΜΑΙ -επονομαζόμενη ΜΙΑ- μέσα στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου, εμποδίστηκε από χώρες όπως η Ινδία και η Μαλαισία. Δεν μπορούσαν, παρόλα αυτά,

να εμποδίσουν τη δημιουργία μιας ομάδας εργασίας πάνω στις επενδύσεις μέσα στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου, στην οποία η Ευρωπαϊκή Ένωση και άλλοι συνέχισαν να πιέζουν για την έναρξη των διαπραγματεύσεων της ΜΙΑ. Οι χώρες του ΟΟΣΑ έχουν υιοθετήσει μια πολυπρόσωπη στρατηγική για να προσεγγίσουν το στόχο τους όσον αφορά την επενδυτική επαναρύθμιση στο νότο, από τη μία δελεάζοντας τις χώρες του τρίτου κόσμου να υπογράψουν τη ΜΑΙ συνεχίζοντας να είναι σε ετοιμότητα για την προώθηση μιας επενδυτικής συνθήκης μέσα στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου και από την άλλη χρησιμοποιώντας άλλους διεθνείς οργανισμούς, όπως η UNCTAD και το IMF, για να διευρύνουν τους στόχους τους.

Η πιο πρόσφατη επιθετική δήλωση για την επενδυτική επαναρύθμιση ανακοινώθηκε από τον επίτροπο της Ευρωπαϊκής Ένωσης Sir Leon Brittan, ο οποίος στις αρχές του Φεβρουαρίου αυτού του χρόνου πληροφόρησε ότι οι διαπραγματεύσεις στη Διατλαντική Ζώνη Ελεύθερου Εμπορίου που περιλαμβάνει την Ευρωπαϊκή Ένωση και τις ΗΠΑ μπορεί να μπει σε εφαρμογή το Μάη του 1998. [3]

Ο ΑΓΩΝΑΣ ENANTIA ΣΤΟ ΧΡΟΝΟ

Μετά από έναν ομαλό πρώτο ενάμισι χρόνο, η ΜΑΙ πέρασε σε μια πιο ασταθή φάση μέσα στις αρχές του 1997. Προβλήματα προέκυψαν εξαιτίας των απαιτήσεων από τις χώρες του ΟΟΣΑ για έναν αυξανόμενο αριθμό επιφυλάξεων και εξαιρέσεων σε διάφορους τομείς, καθώς επίσης και εξαιτίας των διαδηλώσεων ενάντια στη ΜΑΙ που αυξάνονται σε πολλές χώρες του ΟΟΣΑ. Παρά το γεγονός ότι σοβαρές προετοιμασίες για τη ΜΑΙ είχαν ήδη ξεκινήσει το 1991, οι μη κυβερνητικές οργανώσεις που εκπροσωπούν το περιβάλλον, την ανάπτυξη, τις γυναίκες και άλλους τομείς στους οποίους σίγουρα θα είχε αντίκτυπο η ΜΑΙ, δεν ελήφθησαν υπ' όψη μέχρι τον Οκτώβρη του 1997. Η απεύθυνση στις μη κυβερνητικές οργανώσεις συνήθως αποτελεί ένα φύλλο συκής για τις διεθνείς αποφάσεις, όμως αυτή τη φορά, το μέγεθος και το είδος των αλλαγών που θα επιφέρει η ΜΑΙ οδήγησε στην όσο το δυνατόν μικρότερη εμπλοκή ακόμα και μετριοπαθών και συμβιβαστικών οργανώσεων. Οι διαπραγματευτές εμπλέκονται τώρα σε έναν αγώνα ενάντια στο

χρόνο για να αποφύγουν περαιτέρω αναβολή των προθεσμιών των διαπραγματεύσεων, μια καθυστέρηση που θα μπορούσε να σημά-νει το τέλος της ΜΑΙ. Αυτό θα ήταν ένα ευτυχές τέλος πράγματι για μια συμφωνία που δεσμεύει όσες χώρες την υπογράψουν σε έ-να χωρίς περιορισμούς “ελεύθερο” οικονομικό μοντέλο παγκό-σμιας αγοράς για 20 χρόνια. Θα υπήρχε κάθε λόγος να γιορταστεί η αποτυχία μιας τέτοιας συνθήκης που θα μεγέθυνε την ανταγωνι-στική πίεση όσον αφορά τους μισθούς και τις πολιτικές τακτικές, θα διευκόλυνε τις μεταφορές επιχειρήσεων και θα επέβαλε τη γενι-κή εξάρτηση από τις πολυεθνικές.

Ο ΟΟΣΑ (OECD)

Ο Οργανισμός για την Οικονομική Συνεργασία και Ανάπτυξη είναι μια διακυβερνητική οργάνωση με 29 κράτη-μέλη. Όντας κάτι παρα-πάνω από ένα περιφερειακό σώμα, ο ΟΟΣΑ αυτοορίζεται σαν μια ομογενής ολότητα μέσα στην οποία οι χώρες μέλη ασπάζονται την ίδια οικονομική και πολιτική ιδεολογία.[4] Στα μέλη του περιλαμβά-νονται όλα τα κράτη της ΕΕ καθώς και η Ελβετία, Νορβηγία, Ισλαν-δία, Τσεχία, Ουγγαρία, Πολωνία, Τουρκία, Αυστραλία, ΗΠΑ, Ιαπω-νία, Καναδάς, Ν. Κορέα, Μεξικό και Ν. Ζηλανδία.

Η λήψη αποφάσεων στον ΟΟΣΑ γίνεται ομόφωνα μέσα από αλλη-πάλληλες πιέσεις.[5] Ουσιαστικά, αυτό σημαίνει ότι οι χώρες μέλη εξασφαλίζουν ότι όλα τα μέλη του ΟΟΣΑ μένουν ευθυγραμμισμένα με την τρέχουσα πολιτική κατεύθυνσή του. Ένα μεγάλο μέρος αυ-τής της πολιτικής τακτικής είναι προϊόν διαφόρων επιτροπών, οι ο-ποίες προσπαθούν να δομήσουν ένα δίκτυο συμβατών πολιτικών και πρακτικών σε όλες τις χώρες που προωθούν μια ευρύτερη πα-γκοσμιοποίηση.

Παρότι συχνά περιγράφεται σαν ένα διακυβερνητικό think tank, ο ΟΟΣΑ είναι στην πραγματικότητα κάτι περισσότερο. Οι χώρες-μέ-λη στέλνουν ειδικούς και διαμορφωτές πολιτικής σε ειδικές ομάδες και επιτροπές ειδικευμένες σε περίπου 200 διαφορετικές θεματι-κές. Τέτοιες συζητήσεις επιτροπών συχνά καταλήγουν σε επίσημες συνθήκες και συμφωνίες σε τομείς όπως οι διεθνείς επενδύσεις, η μεταφορά κεφαλαίων και περιβαλλοντικές πολιτικές τακτικές.

2. ΤΙ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ Η ΜΑΙ

Περιληπτικά, η ΜΑΙ από τη μια απαιτεί το άνοιγμα των οικονομιών των χωρών-μελών σε κάθε ενδιαφερόμενο επενδυτή και από την άλλη την εκδίκαση των παραπόνων των πολυεθνικών για μη ευνοϊκή μεταχείριση στις χώρες των επενδύσεων σε αμέτρητα διεθνή δικαστήρια. Τα κύρια στοιχεία της συμφωνίας είναι τα ακόλουθα:

- Η ΜΑΙ περιλαμβάνει μια ευρεία κλίμακα επενδύσεων. Δεν περιλαμβάνει μόνο άμεσες επενδύσεις αλλά καλύπτει και αποθέματα, δασμούς, δάνεια, μετοχικά μερίδια, πνευματικά δικαιώματα, εκμισθώσεις, υποθήκες και εκχωρήσεις σε γη και φυσικούς πόρους. Οι τομείς της υγείας, της εκπαίδευσης, των επικοινωνιών, του πολιτισμού, του τραπεζικού συστήματος και των κατασκευαστικών εταιριών θα είναι ανοιχτές με ίσους όρους στους ξένους επενδυτές. Στην πραγματικότητα, οι μόνοι εξαιρούμενοι τομείς θα είναι αυτοί της άμυνας και της αστυνομίας.
- Η ΜΑΙ βασίζεται στις αρχές της ίσης μεταχείρισης και της μεταχείρισης φίλης χώρας (Most Favoured Nation, καθιερωμένη μετάφραση "Μάλλον Ευνοούμενο Έθνος". Δεν τη χρησιμοποιούμε ως αδόκιμη μεταφραστικά). Με λίγα λόγια, οι κυβερνήσεις θα υποχρεούνται να αντιμετωπίζουν τους επενδυτές από το εξωτερικό με ίσους ή και καλύτερους όρους σε σχέση με αυτούς του εσωτερικού, με αποτέλεσμα να ευνοούνται οι διεθνείς επενδύσεις σε βάρος των μικρών και τοπικών επιχειρήσεων. Επομένως περιορισμοί που έχουν τεθεί από χώρες σε σχέση με τις ξένες επενδύσεις σε ευαίσθητους τομείς, όπως για τα τοξικά απόβλητα στην Κολομβία και το υψηλό ποσοστό βιομηχανικής ρύπανσης στην Ταϊβάν, τις εκδόσεις στην Μαλαισία, την Ινδονησία και τη Βενεζουέλα, την δασοπονία, την αλιευτική, τα μεταλλωρυχεία και τη γεωργία σε αρκετές χώρες, θα απαγορευτούν.

- Η ΜΑΙ καταργεί τα μέτρα που έχουν επιτευχθεί για την προστασία των εργατών και των κοινωνιών. Για παράδειγμα, οι απαιτήσεις για απασχόληση ενός ελάχιστου αριθμού ντόπιων εργαζομένων σε ξένες εταιρίες, η χρήση ενός συγκεκριμένου ποσοστού εγχώριων προϊόντων, η μεταφορά τεχνολογίας κλπ θα είναι παράνομα σύμφωνα με τη ΜΑΙ.
- Με την κατάργηση των περιορισμών όσον αφορά την ροή κεφαλαίων μέσα και έξω από τις χώρες, η ΜΑΙ αυξάνει τις βραχυπρόθεσμες κερδοσκοπικές επενδύσεις του τύπου αυτών που προκάλεσαν την κρίση του μεξικάνικου pesos το 1994 και την πρόσφατη χρηματιστηριακή κρίση στην νοτιοανατολική Ασία.
- Σε αντίθεση με άλλες πολυμερείς συνθήκες, η ΜΑΙ υιοθετεί ένα μηχανισμό διευθέτησης διαφωνιών που θα επιτρέπει στους επενδυτές να οδηγούν τις εθνικές και τοπικές κυβερνήσεις στο δικαστήριο για "απαλλοτρίωση". Αυτός ο μηχανισμός, ο οποίος δίνει στις πανίσχυρες πολυεθνικές το δικαίωμα να καταργούν τις τοπικές και εθνικές νομοθεσίες που προέκυψαν από τον κοινωνικό ανταγωνισμό, είναι ένα υπερβολικά επικίνδυνο πολιτικό δεδικασμένο. Η "νομολογία για την απαλλοτρίωση", (ως "απαλλοτρίωση" -expropriation- η ΜΑΙ δεν ορίζει μόνο την καταστροφή εισοδήματος αλλά επίσης φήμης), απαιτεί από τις κυβερνήσεις να αποζημιώνουν χρηματικά τους επενδυτές και/ή να τροποποιούν τη νομοθεσία. Η διαιτησία λοιπόν θα γίνεται από εμπορικούς ειδήμονες που θα δουλεύουν κεκλεισμένων των θυρών και θα είναι υπεράνω οποιουδήποτε ελέγχου. Οι διακλαδώσεις αυτού του όρου πάνω στους κανονισμούς ασφαλείας για το περιβάλλον και την υγεία είναι τεράστιες, όπως φάνηκε όταν η αμερικανική εταιρία Ethyl, εφαρμόζοντας τη συνθήκη NAFTA, πήγε στο δικαστήριο την καναδική κυβέρνηση ζητώντας 250 εκατομμύρια δολάρια γιατί, όπως ισχυριζόταν, ζημιώθηκε οικονομικά και σπιλωθήκε η φήμη της εξαιτίας της απαγόρευσης ενός τοξικού πρόσθετου στη βενζίνη.
- Η ΜΑΙ δεσμεύει τις χώρες που έχουν υπογράψει τη συνθήκη για μια περίοδο 20 ετών. Μια χώρα μπορεί να αποσυρθεί από τη συνθήκη μόνο μετά από πέντε χρόνια, ενώ οι επενδυτικές εται-

ρίες είναι καλυμμένες από τους όρους της συνθήκης για επιπλέον 15 χρόνια.

- Η ΜΑΙ επίσης περιλαμβάνει τους επικίνδυνους όρους της σταθεροποίησης και της ανάκλησης. Η σταθεροποίηση απαγορεύει στις χώρες-μέλη να εισάγουν νέους νόμους ή πολιτικές που θα αντιτίθενται στη ΜΑΙ. Αυτό θα έχει καταστροφικό αποτέλεσμα στο περιβάλλον και την κοινωνική πολιτική των χωρών. Σύμφωνα με την ανάκληση, οι χώρες θα υποχρεωθούν να καταργήσουν διατάξεις κοινωνικής προστασίας και να αποσύρουν νόμους που έρχονται σε σύγκρουση με τη ΜΑΙ. Οι χώρες του ΟΟΣΑ έχουν καταγράψει 1000 σελίδες με περιπτώσεις που έρχονται σε αντίθεση με τη ΜΑΙ -όπου οι σχετικές νομικές ρυθμίσεις θα πρέπει να ανακληθούν- περιπτώσεις που κυμαίνονται από τις ρυθμίσεις για τις βιομηχανικές καπνοδόχους στην Αυστρία, ως τις κοινωνικές υπηρεσίες στις ΗΠΑ.
- Τα άρθρα της ΜΑΙ αντιτίθενται σε διάφορες διεθνείς συμφωνίες που υπογράφηκαν από κυβερνήσεις, όπως η συνθήκη για το κλίμα και το σχετικό πρωτόκολλο του Κιότο, καθώς και η συνθήκη για τη βιολογική ποικιλία.
- Η ΜΑΙ θα είναι μια αυθύπαρκτη διεθνής συνθήκη, ανοικτή και στην είσοδο κρατών που δεν ανήκουν στον ΟΟΣΑ, πράγμα που σημαίνει ότι οι χώρες θα υπογράφουν άνευ όρων τη συνθήκη με χρονικούς περιορισμούς. Τουλάχιστον 10 χώρες που δεν ανήκουν στον ΟΟΣΑ έχουν δηλώσει ενδιαφέρον να συμμετέχουν στη ΜΑΙ από την αρχή της, όπως Αργεντινή, Βραζιλία, Χιλή, και πολύ πιθανά το Χονκ-Κονγκ, Κολομβία και τα τρία βαλτικά κράτη: Εσθονία, Λετονία και Λιθουανία. Επίσης η Αίγυπτος αναμένεται να συμμετάσχει.[6]

3. Η ΕΚΡΗΚΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Οι παγκόσμιες επενδύσεις εξωτερικού ήταν σε συνεχή άνοδο κατά τη διάρκεια των ετών 1994-95, ενώ ο παγκόσμιος ρυθμός της ανάπτυξής τους το 1996 (10%) είναι επίσης αξιοσημείωτος. Ακόμα πιο σημαντικό, ο ρυθμός ανάπτυξης των ξένων επενδύσεων ξεπέρασε τον αντίστοιχο του παγκόσμιου ακαθάριστου εθνικού προϊόντος (6.6% το χρόνο) όπως επίσης και την αύξηση στο επίπεδο του διεθνούς εμπορίου (4.5% το χρόνο). Αλλά ακόμα και το τρομακτικό συνολικό ποσό των 349 δισεκατομμυρίων δολαρίων για άμεσες επενδύσεις εξωτερικού το 1996 αδυνατεί να αποτυπώσει την εξέλιξη της οικονομικής παγκοσμιοποίησης. Τον ίδιο χρόνο, οι πολυεθνικές επένδυσαν το απίστευτο ποσό των 1.400 δισ. δολαρίων σε χώρες στις οποίες είχαν ήδη έδρα. Αυτή η ανάπτυξη -η αυξανόμενη παρουσία των πολυεθνικών στις τοπικές οικονομίες σαν μια στρατηγική της διασφάλισης του ελέγχου της αγοράς- ονομάστηκε "glocalization" (η λέξη προέρχεται από τις λέξεις *global* που σημαίνει παγκόσμιος και *local* που σημαίνει τοπικός). [7]

ΟΙ ΠΟΛΥΕΘΝΙΚΕΣ ΠΑΙΡΝΟΥΝ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ

Υπάρχουν συνολικά περίπου 44 χιλιάδες πολυεθνικές στον κόσμο, με 280 χιλιάδες θυγατρικές και με έναν ετήσιο τζίρο 7 δισ. δολαρίων. Τα δύο τρίτα του παγκόσμιου εμπορίου πραγματοποιείται ανάμεσα στα δίκτυα των πολυεθνικών. Το μερίδιο του παγκόσμιου ακαθάριστου προϊόντος που ελέγχεται από τις πολυεθνικές έχει αυξηθεί από 17% στα μέσα της δεκαετίας του '60 σε 24% το 1984 και σχεδόν σε 33% το 1995. [8]

Σε μια παράλληλη και σχετική διαδικασία οι μεγαλύτερες πολυεθνι-

κές αυξάνουν σταθερά τα μερίδιά τους στην παγκόσμια αγορά. Σύμφωνα με την παγκόσμια αναφορά για τις επενδύσεις που έγινε από την UNCTAD το 1997, οι δέκα μεγαλύτερες πολυεθνικές έχουν τώρα έναν ετήσιο τζίρο μεγαλύτερο από 1 δις δολάρια. Πενήντα μία από τις πιο δυνατές οικονομίες στον κόσμο είναι στην πραγματικότητα πολυεθνικές.

Οι συνεχείς συγχωνεύσεις και εξαγορές έχουν δημιουργήσει μια κατάσταση στην οποία σχεδόν κάθε τομέας της παγκόσμιας οικονομίας ελέγχεται από ελάχιστες πολυεθνικές, και οι πιο πρόσφατες είναι οι υπηρεσίες και οι φαρμακοβιομηχανίες. Το Ιανουάριο του 1998, για παράδειγμα, η μεγαλύτερη συγχώνευση επιχειρήσεων στην Ιστορία πραγματοποιήθηκε με μια συμφωνία 70 δις. δολαρίων στην οποία η Glaxo Wellcome και SmithKline Beecham έγιναν η μεγαλύτερη φαρμακοβιομηχανία στον πλανήτη.

SYNEXIZONTAS

Η ΕΕ, οι ΗΠΑ και η Ιαπωνία ελέγχουν το 85% των εξερχόμενων άμεσων επενδύσεων εξωτερικού (ποσοστά του 1996). Εκτός από την Κορεάτικη DAEWOO, οι 100 μεγαλύτερες πολυεθνικές έχουν την έδρα τους σ' αυτήν την οικονομικά ισχυρή τριάδα. Μέχρι σήμερα, αυτή η τριάδα είναι και ο αποδέκτης του μεγαλύτερου ποσοστού των άμεσων επενδύσεων εξωτερικού -το 1996 έλαβε σχεδόν τα 3/4 του συνόλου. Αλλά η νέα τάση είναι ξεκάθαρη: οι πολυεθνικές που έχουν την έδρα τους σε αυτήν την τριάδα σχεδιάζουν να προωθήσουν τις επενδύσεις τους στο εξωτερικό, ιδιαίτερα στις χώρες του τρίτου κόσμου. Πάνω από τις μισές πολυεθνικές προσδοκούν ότι το μερίδιο του τζίρου τους που θα προέλθει από το εξωτερικό θα υπερβεί το 60% πριν από το 2000, ενώ το 1997 μόνο το 28% των πολυεθνικών είχε τόσο παγκόσμιες βλέψεις.

Οι πολυεθνικές έχουν ήδη δείξει τους επιθυμητούς επενδυτικούς σκοπούς τους. Το 1996 η Κίνα έλαβε το 1/3 των άμεσων επενδύσεων εξωτερικού στις αναπτυσσόμενες χώρες και οι υπόλοιπες ασιατικές χώρες συνολικά έλαβαν περίπου το ίδιο ποσοστό. Στη Λατινική Αμερική, η Βραζιλία ήρθε πρώτη με 9,5 δις. δολάρια το 1996 και ακολούθησε το Μεξικό και η Αργεντινή. Η Αφρική (εκτός από τη Νότια Αφρική) έλαβε μόνο 5,3 δις. δολάρια εκείνο το χρόνο, από

τα οποία, οι χώρες που παράγουν πετρέλαιο, συγκέντρωσαν το 70%.

ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΑΝΑΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Το κύμα επενδύσεων στον τρίτο κόσμο μπορεί να αποδοθεί σε ορισμένους παράγοντες-κλειδιά:

- στην απελευθέρωση της αγοράς και στο χαμηλό κόστος μεταφοράς που καθιστούν δυνατή την τροφοδοσία κάθε αγοράς από οποιοδήποτε σημείο του κόσμου
- στους χαμηλούς μισθούς και στην πρόσβαση σε φθηνές πρώτες ύλες που είναι διαθέσιμες στον τρίτο κόσμο και στις πρώην κομμουνιστικές χώρες
- στην ανάγκη να ανοιχθούν νέες αγορές αφού ο Βορράς είναι ήδη κορεσμένος
- στην κατάργηση των συνόρων για τις ξένες επενδύσεις σε πολλές από τις χώρες του τρίτου κόσμου, εν μέρει μέσω διμερών και περιφερειακών επενδυτικών συμφωνιών
- και στον αυξημένο ανταγωνισμό για την προσέλκυση άμεσων επενδύσεων εξωτερικού που οδηγεί ορισμένες χώρες στη μείωση ή στο πάγωμα των εργασιακών και των περιβαλλοντικών σταθερών, στην προσφορά επιχορηγήσεων για επενδύσεις και σε φορολογικές ελαφρύνσεις

Αυτή η ανταγωνιστική επαναρύθμιση και η αύξηση του πλούτου των πολυεθνικών είναι επίσης ορατή στο Βορρά. Σύμφωνα με την UNCTAD οι φόροι των επενδύσεων στις χώρες του ΟΟΣΑ έχουν μειωθεί από 43% το 1986 σε 33% σήμερα και σε πολλές χώρες της Ε.Ε ακολουθούν κατηφορική πορεία.

ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΟ ΜΑΣ;

Ο ΟΟΣΑ ισχυρίζεται ότι η οικονομική παγκοσμιοποίηση γενικά και οι αυξημένες ξένες επενδύσεις συγκεκριμένα θα βελτιώσουν το βιοτικό επίπεδο παγκοσμίως. Παρόλα αυτά, οι εμπειρίες από χώ-

ρες που έχουν καταργήσει τα σύνορα για τις ξένες επενδύσεις υπογράφοντας συνθήκες ελεύθερου εμπορίου είναι αρκετά διαφορετικές. Για παράδειγμα, από τότε που το Μεξικό υπέγραψε τη NAFTA, οι πραγματικοί μισθοί στη χώρα μειώθηκαν κατά 45%, δύο εκατομμύρια άνθρωποι απολύθηκαν και το ποσοστό του πληθυσμού που θεωρείται "εξαιρετικά φτωχό" έχει αυξηθεί από 31% το 1993 σε 50% σήμερα.[9] Έχει αποδειχθεί ότι αυτοί που υποφέρουν περισσότερο από τις συνθήκες που δημιουργούνται με αυτές τις συνθήκες του ελεύθερου εμπορίου και την κατά συνέπεια εμφάνιση των ζωνών του ελεύθερου εμπορίου είναι οι γυναίκες και τα παιδιά.

Η αναφορά της UNCTAD του 1997 για το εμπόριο και την ανάπτυξη καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η παγκοσμιοποίηση στην τρέχουσα μορφή της ευθύνεται για μια δραματική αύξηση της παγκόσμιας ανισότητας. Το 1965, ο μέσος όρος του κατά κεφαλήν εισοδήματος στις 7 πλουσιότερες χώρες ήταν το εικοσαπλάσιο απ' ότι στις 7 φτωχότερες χώρες του κόσμου. Το 1995 το χάσμα ήταν 39 φορές μεγαλύτερο. Η πόλωση και η ανισότητα όσον αφορά το εισόδημα επίσης αυξάνονται στις διάφορες χώρες: το μερίδιο του εισοδήματος που λαμβάνει το ευνοούμενο 20% του πληθυσμού αυξήθηκε σχεδόν παντού από τις αρχές της δεκαετίας του '80. Η UNCTAD κατηγορεί την απελευθέρωση των δυνάμεων της αγοράς για αυτές τις εξελίξεις και θεωρεί την τρέχουσα κατάσταση αναπόφευκτη μέχρι η ρύθμιση της οικονομίας να επανατοποθετηθεί στην ατζέντα.

H TEXNH TOY NA AYΞANEIS THN ANEPΓIA

Αν και οι πολυεθνικές αυτοπαρουσιάζονται σαν δημιουργοί ευημερίας και θέσεων εργασίας οι αριθμοί αποκαλύπτουν κάτι διαφορετικό. Στην πραγματικότητα, ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά μιας ανταγωνιστικής και επιτυχημένης πολυεθνικής είναι η μείωση των θέσεων εργασίας. Ανάμεσα στο 1993 και 1995, ο παγκόσμιος τζίρος των 100 μεγαλύτερων πολυεθνικών αυξήθηκε πάνω από 25% αλλά κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου οι ίδιες εταιρίες περιέκοψαν 4% του παγκόσμιου εργατικού δυναμικού τους (που ανέρχεται στον αριθμό των 5.8 εκατομμυρίων) -δηλαδή απέλυσαν 225 χιλιά-

δες ανθρώπους.[10]. Οι τάσεις των πολυεθνικών για συγχωνεύσεις, μεταφορές εγκαταστάσεων, αυτοματοποίηση και συγκέντρωση της παραγωγής και της διανομής, είναι συνταγές για τη μείωση των θέσεων εργασίας. Ένα μέρος του παλιού εργατικού δυναμικού μπορεί να προσληφθεί από υπεργολάβους, μια πηγή εργασίας “άνευ προβλημάτων” στην οποία καταφεύγουν συχνά οι πολυεθνικές. Οι υπεργολάβοι συχνά ανταγωνίζονται επιδέξια ο ένας τον άλλον με αποτέλεσμα να πέφτουν οι τιμές καθώς και τα ημερομίσθια και να χειροτερεύουν οι συνθήκες εργασίας. Ένα άλλο δυσάρεστο γεγονός σε σχέση με τις άμεσες επενδύσεις εξωτερικού είναι ότι συχνά οδηγούν στο ξεπούλημα και την “προσαρμογή” τοπικών εταιριών έτσι ώστε να μπορούν να παράγουν περισσότερο με λιγότερους εργαζομένους. Περίπου τα 2/3 των άμεσων ξένων επενδύσεων την περίοδο 1986-1992 αποτελούνταν από συγχωνεύσεις και εξαγορές εταιρειών.[11]

Η πικρή αλήθεια για τις πολυεθνικές είναι ότι η αυξανόμενη ανάπτυξη, οι επενδύσεις, τα μονοπώλια και ο συγκεντρωτισμός πάνω στα οποία βασίζονται -καθώς και τα αποτελέσματά τους στη μείωση των θέσεων εργασίας και την καταστροφή του περιβάλλοντος- είναι ένα δομικό χαρακτηριστικό του τρέχοντος νεοφιλελεύθερου οικονομικού μοντέλου. Παρόλα αυτά, οι φωνές που καλούν για μια αναχαίτηση σε αυτό το ασταμάτητο κυνηγητό της επαναρύθμισης δυναμώνουν και προέρχονται συχνά από απρόσμενες πηγές. Η αναφορά της UNCTAD πάνω στις παγκόσμιες επενδύσεις το 1997 τελειώνει με μια προειδοποίηση στους ηγέτες των χωρών ότι οι δραστηριότητες των πολυεθνικών και η δύναμή τους στην αγορά μπορεί στην πραγματικότητα να υπονομεύσει την υγεία της παγκόσμιας οικονομίας.

**ΔΕΝ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ
ΝΑ ΤΡΩΣ ΤΟΥΣ
ΑΛΛΟΥΣ**

ΓΙΑ ΝΑ ΖΗΣΕΙΣ

**OYTE TON
EAYTO XOY**

4. ΔΗΜΙΟΥΡΓΩΝΤΑΣ ΤΙΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ

Αν και οι προετοιμασίες για τη ΜΑΙ γίνονταν υπογείως για μια δεκαετία περίπου, οι επίσημες διαπραγματεύσεις άρχισαν το 1995 και το πρώτο σχέδιο της συνθήκης δεν ήταν έτοιμο παρά τον Ιανουάριο του 1997. Ενώ οι διαπραγματεύσεις μέχρι τότε ήταν μια σχετικά αρμονική διαδικασία, περιλαμβάνοντας διαπραγματευτές από τις πιο νεοφιλελεύθερες τάσεις των εθνικών κυβερνήσεων και τα λόμπι των πολυεθνικών, ο τελευταίος χρόνος ήταν γεμάτος από απρόσμενες παγίδες.

Οι συγκρούσεις ανάμεσα στις χώρες του ΟΟΣΑ είχαν σαν αποτέλεσμα την επιτάχυνση των διαπραγματεύσεων στο τελικό στάδιο, ενώ άρχισαν να εμφανίζονται και αντιδράσεις περιβαλλοντικών και εργατικών οργανώσεων.

ΟΙ ΠΡΩΤΕΣ ΜΕΡΕΣ

Οι συζητήσεις μέσα στις χώρες του ΟΟΣΑ γι' αυτό που τελικά έγινε γνωστό ως ΜΑΙ, ξεκίνησαν ήδη από το 1988, όταν η επιτροπή επενδύσεων ξεκίνησε τις εργασίες της για την μετατροπή των ήδη υπάρχουσων μη δεσμευτικών συμφωνιών μέσα στον ΟΟΣΑ -κυρίως όσον αφορά τους κανόνες για τη μεταχείριση των ξένων επενδυτών- σε δεσμευτικές.

Οι διαπραγματεύσεις διήρκεσαν 2 χρόνια, αλλά στη συνέχεια υπήρξε μια στασιμότητα. Ο επίσημος λόγος για τη διακοπή ήταν η άρνηση των ΗΠΑ να συναινέσουν στην εξαίρεση του Καναδά στις διατάξεις για τον πολιτισμό. Ο πραγματικός λόγος όμως ήταν η φιλοδοξία κάποιων διαπραγματευτών -κυρίως των ΗΠΑ- να αρχίσουν διαπραγματεύσεις για μια πιο περιεκτική συμφωνία για την απελευθέρωση της κίνησης των επενδύσεων.[12]

ΕΙΝΑΙ ΕΦΙΚΤΗ;

Τον επόμενο χρόνο, το 1991, η υπουργική συνδιάσκεψη του ΟΟΣΑ παρήγγειλε μια μελέτη όσον αφορά την δυνατότητα πραγματοποίησης ενός πολυμερούς πλαισίου για επενδύσεις. Η εργασία εκτελέστηκε αρχικά από δύο ομάδες εργασίας του ΟΟΣΑ: την προαναφερθείσα Επιτροπή των Διεθνών Επενδύσεων και Πολυεθνικών Επιχειρήσεων (CIME) και την Επιτροπή για την Κίνηση Κεφαλαίων και τις Αόρατες Μεταβιβάσεις (CMIT). [13] Η εργασία αυτή επιταχύνθηκε το 1994, όταν πέντε ομάδες εργασίας που αποτελούνταν από ανεξάρτητους κυβερνητικούς ειδικούς, συγκροτήθηκαν ώστε να προετοιμάσουν τα βασικά στοιχεία της ΜΑΙ. [14] Κατά τη διάρκεια αυτής της προπαρασκευαστικής φάσης, διερευνήθηκαν τα συμφέροντα των επιχειρήσεων. Συνεργασία υπήρχε όχι μόνο με την Συμβουλευτική Επιτροπή Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (BIAC) του ΟΟΣΑ, στην οποία συμμετέχουν πολυάριθμες επιχειρήσεις και έχει επίσημο συμβουλευτικό χαρακτήρα στον ΟΟΣΑ, αλλά επίσης και μεμονωμένα λόμπι επενδύσεων, όπως το Διεθνές Εμπορικό Επιμελητήριο (ICC).

ΜΙΑ ΠΡΟΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΜΕΝΗ ΣΥΝΘΗΚΗ

Στη συνδιάσκεψη των υπουργών των χωρών του ΟΟΣΑ που έγινε το Μάιο του 1995 αποφασίστηκε να αρχίσουν οι διαπραγματεύσεις για τη ΜΑΙ με απώτερο στόχο να υπογραφεί η συνθήκη το Μάη του 1997. Ήταν φανερό ότι οι χώρες του ΟΟΣΑ σκόπευαν να δημιουργήσουν μια συνθήκη με τα πιο υψηλά στάνταρ όσον αφορά τις προφυλάξεις και τα δικαιώματα των ξένων επενδυτών, πριν καλέσουν χώρες που δεν ανήκουν στον ΟΟΣΑ, κυρίως του τρίτου κόσμου, να συμμετέχουν στη συνθήκη. Η διαδικασία προσέλκυσης χωρών που δεν ανήκουν στην Ε.Ε άρχισε αμέσως μετά, με μια σειρά συνεχιζόμενων διαπραγματεύσεων μεταξύ των ενδιαφερόμενων χωρών. [15]. Παρατηρητές από μη κυβερνητικές οργανώσεις που παρακολούθησαν τις διαπραγματεύσεις ανάμεσα στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ACP (χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού Ωκεανού) για την αναθεώρηση της συνθήκης του Λομέ [16] ανέφεραν ότι η Ε.Ε πιέζει αυτές τις πρώην ευ-

ρωπαϊκές αποικίες να δεχθούν τη ΜΑΙ σαν ένα μέρος μιας νέας συνθήκης.[17]. Από την αρχή, η ΜΑΙ σκόπευε να προετοιμάσει το έδαφος για μια συνθήκη παγκόσμιων επενδύσεων μέσα στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου.[18]

Τα κύρια σημεία της ΜΑΙ όπως γνωρίζουμε -περιλαμβάνοντας έναν ορισμό της επένδυσης που καλύπτει τα πάντα καθώς και τις αρχές της ίσης μεταχείρισης, της ανάκλησης, της σταθεροποίησης κλπ- είχαν ήδη διαμορφωθεί από την αρχή των διαπραγματεύσεων, χάρη στην τετραετή μελέτη πραγματοποίησης της συνθήκης που προηγήθηκε. Οι επίσημες διαπραγματεύσεις ανατέθηκαν το Σεπτέμβριο του 1995 σε μια ομάδα διαπραγματεύσεων με πρόεδρο τον ολλανδό F.A. Engering, με αντιπροσώπους από όλες τις χώρες του ΟΟΣΑ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου καλέστηκε σαν παρατηρητής. Από τότε η επιτροπή αυτή συναντιέται κάθε 4 ή 6 εβδομάδες, ενώ οι ομάδες εργασίας και σχεδιασμού συναντιούνται ακόμα πιο συχνά. Ανάμεσα στις συνεδριάσεις, οι αντιπρόσωποι κυκλοφορούν κείμενα και θέσεις μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.[19]

ΟΙ ΑΝΕΠΙΣΗΜΕΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ

Οι επιχειρήσεις είχαν άμεση ανάμειξη κατά τη διάρκεια της διαδικασίας των διαπραγματεύσεων. Εκτός από τις επίσημες γνωμοδοτήσεις που ζήτησε η ομάδα διαπραγμάτευσης από τις συμβουλευτικές επιτροπές επιχειρήσεων και βιομηχανιών και εργατικών ενώσεων (BIAC, TUAC, βλ. παρακάτω), μια *“ανεπίσημη ομάδα ειδικών του BIAC ... συναντιέται και συμβουλευεί τους διαπραγματευτές του ΟΟΣΑ πριν από διαπραγματευτική συνάντηση”*. [20] Οι διαπραγματευτές έκαναν εκτεταμένη χρήση της *“εξειδίκευσης”* του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου, για παράδειγμα διαμορφώνοντας την μηχανισμό διευθέτησης διαφωνιών. Στην πραγματικότητα, το δικαστήριο διαιτησίας του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου είναι ένα από τα τρία σώματα στα οποία θα απευθύνονται οι επενδυτικές εταιρίες για τη ρύθμιση τυχόν αμφιλεγόμενων σημείων. [21]

Εξίσου σημαντική με αυτές τις άμεσες διεισδύσεις στις διαδικασίες του ΟΟΣΑ είναι η δημιουργία λόμπι βιομηχανιών σε εθνικό επίπεδο. Για παράδειγμα, το Συμβούλιο Διεθνών Επιχειρήσεων των ΗΠΑ

(USCIB) είχε σταθερά συναντήσεις με τους διαπραγματευτές των ΗΠΑ πριν και μετά από κάθε διαπραγματευτική συνάντηση για τη ΜΑΙ. [22] Παρόμοιες συνεργασίες έγιναν μεταξύ διαπραγματευτών και βιομηχάνων και σε άλλες χώρες του ΟΟΣΑ, όπως στον Καναδά και την Ολλανδία. Η πίεση από τους ολλανδούς διαπραγματευτές στις ΗΠΑ ώστε να αποσύρουν τις επιφυλάξεις τους για τα επιδόματα για την ανάπτυξη και την έρευνα οφείλονται στις παρασκηνακές δραστηριότητες της πολυεθνικής Philips που έχει βάση στην Ολλανδία. Η Philips ήθελε να εξασφαλίσει την πρόσβασή της σε επιδόματα για ανάπτυξη και της έρευνα στις ΗΠΑ. [23]

Επενδυτικά λόμπι, όπως το Διεθνές Εμπορικό Επιμελητήριο και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Βιομηχάνων χρησιμοποίησαν την πολιτική τους επιρροή στα πιο υψηλά πολιτικά κλιμάκια, περιλαμβάνοντας συναντήσεις παγκόσμιας σημασίας, όπως αυτή των επτά πλουσιότερων χωρών του κόσμου, για να τονίσουν την ανάγκη μιας γρήγορης ολοκλήρωσης της ΜΑΙ και για να μην περιληφθούν στις διαπραγματεύσεις οι εργασιακές και περιβαλλοντικές απαιτήσεις.

ΚΟΙΝΕΣ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ

Η βάση για τις άνετες ανταλλαγές συμβουλών μεταξύ κυβερνήσεων και λόμπι επενδυτών κατά τη διάρκεια της διαδικασίας σχεδιασμού της ΜΑΙ είναι ότι το περιεχόμενο της αγκαλιάστηκε θερμά από τις περισσότερες επιτροπές διαπραγματεύσεων με μεγάλη επιρροή. Η αναφορά του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου τον Απρίλιο του 1996 για τους "Πολυμερείς Κανόνες για Επενδύσεις" δεν αφήνει καμιά αμφιβολία για την ομοφωνία μεταξύ των διαπραγματευτών για τη ΜΑΙ και τους βιομηχάνους. [24] Οι όροι που προτάθηκαν στην αναφορά είναι βασικά ταυτόσημοι με το πρώτο πλάνο της ΜΑΙ που ολοκληρώθηκε εννιά μήνες αργότερα.

Γενικά, οι διάφορες χώρες εκπροσωπούνται στις διαπραγματεύσεις για τη ΜΑΙ μέσα στον ΟΟΣΑ από τους υπουργούς οικονομικών και εμπορίου. Στην Ολλανδία, οι παραδοσιακές στενές σχέσεις μεταξύ βιομηχάνων και υπουργείων οικονομίας και εμπορίου αξιοποιήθηκαν στον καλύτερο βαθμό. Οι ολλανδοί διαπραγματευτές, ταγμένοι στο πλευρό των βιομηχάνων τους, έχουν κοινό στόχο "να πετύχουν την απομάκρυνση όσων περισσότερων εμποδίων στις επεν-

δύσεις εξωτερικού είναι δυνατόν".[25] Ο Ολλανδός γραμματέας του κράτους για οικονομικές υποθέσεις Van Doc-van Weelen ανέφερε στο ολλανδικό κοινοβούλιο, το Νοέμβριο του 1995, ότι η ίση μεταχείριση θα πρέπει επίσης να ισχύσει σε "θέματα όπως οι δημόσιες προμήθειες και στην εξασφάλιση κάθε είδους επιδοτήσεων και εγγυήσεων"[26] Σε πολλές χώρες, η ΜΑΙ πέρασε απαρατήρητη από άλλα υπουργεία -όπως για παράδειγμα περιβάλλοντος, κοινωνικών ασφαλίσεων και πολιτισμού- μέχρι το τελικό της στάδιο.

ΤΑΡΑΓΜΕΝΑ ΝΕΡΑ

Το πρώτο σχέδιο για τη ΜΑΙ είδε το φως στις αρχές του 1997. Μέχρι εκείνη τη στιγμή, η συμφωνία προωθούνταν σχετικά ομαλά, με το κοινό και τους περισσότερους εκλεγμένους αντιπροσώπους να αγνοούν την ύπαρξή της. Αλλά τόσο η πολύπλοκη διαδικασία διατύπωσης επιφυλάξεων και η αποκάλυψη της διαδικασίας για τη ΜΑΙ από μη κυβερνητικές οργανώσεις συνέβαλαν στην επιβράδυνση και ίσως την οριστική ματαίωση του προδιαγεγραμμένου πλάνου της προγραμματισμένης συμφωνίας.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ

Οι κυβερνήσεις υπέβαλαν τις επιφυλάξεις τους για τη ΜΑΙ το Φλεβάρη του 1997. Πρόσθετα στο σύνολο των αντιφάσεων με τις εθνικές νομοθεσίες, διάφορες κυβερνήσεις ζήτησαν την εξαίρεση των χωρών τους από μερικούς ζωτικούς και όχι σαφώς προσδιορισμένους τομείς της συνθήκης. Σε μερικές χώρες, η διαδικασία εξαιρέσεων πιθανώς ξεκίνησε από κυβερνητικούς παράγοντες, οι οποίοι δεν είχαν προηγουμένως πληροφορηθεί για τη ΜΑΙ και οι οποίοι τώρα αντιμετωπίζουν αρνητικά τους ακραίους όρους της συνθήκης. Μερικές από τις βασικότερες εξαιρέσεις που προτάθηκαν από τις χώρες-μέλη είναι:

- Η ΗΠΑ απαίτησαν να εξαιρεθούν οι νομοθεσίες των πολιτειών, που σημαίνει πως οι πολιτειακές και τοπικές αρχές δεν θα υπόκεινται στη νομική δικαιοδοσία της ΜΑΙ.

- Η Ευρωπαϊκή Ένωση ζήτησε σαφή διαχωρισμό για επενδύσεις στα πλαίσια Περιφερειακών Οργανισμών Οικονομικής Ολοκλήρωσης (REIOs) όπως η ίδια. Ο στόχος αυτού του όρου είναι να εξασφαλίσει ότι η ΜΑΙ δεν θα εμποδίζει χώρες να τροποποιούν τους νόμους τους ώστε να προσαρμόζονται στην νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό είναι ζωτικής σημασίας για τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης που περιμένουν την ένταξή τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση όπως επίσης και για την δυνατότητα μελλοντικού εναρμονισμού της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης..
- Η Γαλλία και ο Καναδάς απαιτούν να μείνει ο πολιτισμός ολοκληρωτικά έξω από τη συνθήκη.
- Η Ευρωπαϊκή Ένωση επέμεινε στην ανάγκη να απαγορευτούν δευτερεύοντα μποϋκοτάζ, όπως αυτό του νόμου Helms-Burton των ΗΠΑ που επιβάλλει κυρώσεις στις επιχειρήσεις που συνεργάζονται με την Κούβα.
- Πολλές κυβερνήσεις επέκριναν την προτεινόμενη απαγόρευση της χρήσης φορολογικών ελαφρύνσεων (οι οποίες θα μπορούσαν για παράδειγμα να ευνοήσουν τοπικές ή μικρότερες επιχειρήσεις)

Στα πλήγματα που έχει δεχθεί η ΜΑΙ, προστίθεται η προσβολή του κύρους της από τη βαρύτητα 1000 σελίδων όπου καταγράφονται οι εξαιρέσεις που ζήτησαν για τον εαυτό τους οι διάφορες χώρες, ενώ ορισμένες κυβέρνησης ζητούν, σε σελίδες επί σελίδων, την εξαίρεση ζωτικών τομέων των οικονομιών τους.[27]

Ο βασικός αντίκτυπος που προκάλεσαν στη συνθήκη αυτές οι έντονες διαφοροποιήσεις, όπως στο θέμα του πολιτισμού, και ο ανησυχητικός όγκος των εξαιρέσεων των χωρών οδήγησαν στην αναστάτωση των μέχρι πρόσφατα ανεμπόδιστων διαπραγματεύσεων για τη ΜΑΙ. Το Μάη του 1997, στη Συνδιάσκεψη Υπουργών του ΟΟΣΑ, πάρθηκε η απόφαση να αναβληθεί η τελική προθεσμία των διαπραγματεύσεων μέχρι το Μάη του 1998. Οι υπουργοί του ΟΟΣΑ αποφάσισαν ότι τα υψηλά στάνταρ για τη ΜΑΙ απαιτούν περισσότερο χρόνο.

ΑΝΤΙΠΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ

Μια άλλη τροχοπέδη για τις εργασίες της MAI ήταν η αντίδραση των διεθνών μη κυβερνητικών οργανώσεων, όταν αυτές απέκτησαν ένα προσχέδιο της MAI στις αρχές του 1997. Μη κυβερνητικές οργανώσεις στον Καναδά και τις ΗΠΑ έσπευσαν να βάλουν το προσχέδιο στα web sites τους και η εκστρατεία αυτή εξαπλώθηκε σε όλον τον κόσμο. Η στρατηγική των μη κυβερνητικών οργανώσεων περιλάμβανε δημόσια προπαγάνδισι, άτυπη ενημέρωση κυβερνητικών και κοινοβουλευτικών παραγόντων (πολλοί από τους οποίους πρώτη φορά άκουγαν για τη MAI) και, τον Οκτώβρη του 1997, την οργάνωση μιας παγκόσμιας συνάντησης μη κυβερνητικών οργανώσεων για τη χάραξη της στρατηγικής απέναντι στη MAI, παράλληλα με μια ανεπίσημη συνάντηση συμβουλευτικού χαρακτήρα με τον ΟΟΣΑ. Αυτή η παγκόσμια συνάντηση έφερε σε επαφή αντιπρόσωπους από ομάδες ανάπτυξης, περιβάλλοντος και καταναλωτών από περίπου 70 χώρες και κατέληξε σε ένα κάλεσμα για μια γενική αναθεώρηση της συνθήκης.[28]

Μη κυβερνητικές οργανώσεις και εργατικές ενώσεις πρόσθεσαν δύο νέες απαιτήσεις στις διαπραγματεύσεις για τη MAI -την ενσωμάτωση σταθερών για την εργασία και το περιβάλλον μέσα στη συνθήκη. Για τη βιομηχανία, αυτές οι απαιτήσεις -που εμφανίστηκαν παράλληλα με την επίπονη διαδικασία των εξαιρέσεων- δεν ήταν ανεκτές.

Πρόσφατα, η Συμβουλευτική Επιτροπή για τις Επιχειρήσεις και την Βιομηχανία (BIAC, βλ. παρακάτω) του ΟΟΣΑ, ξεκίνησε μια νέα επίθεση μετά τη συνειδητοποίηση ότι το όνειρό της για τη MAI βρισκόταν στο χείλος της καταστροφής. Σε μια επίσημη συζήτηση συμβουλευτικού χαρακτήρα ανάμεσα στην BIAC και την διαπραγματευτική ομάδα του ΟΟΣΑ για τη MAI που έγινε το Γενάρη του 1998, οι βιομήχανοι εξέφρασαν τις επιφυλάξεις τους όσον αφορά την τροπή που έχουν πάρει οι συζητήσεις. Ο Herman van Karnebeek, πρόεδρος της επιτροπής πολυεθνικών επιχειρήσεων της BIAC (όπως και της κορυφαίας στις χημικές επιχειρήσεις AKZO Nobel και του ολλανδικού τμήματος του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου) παραπονέθηκε ότι: "Ακούμε τώρα ότι παρεμποδίζεται η υπογραφή της συνθήκης και ότι πολλοί από τους όρους που ελπίζαμε μπορεί

να μην υπάρξουν. Και σκεφτόμαστε, τί θα έχει η MAI για μας;”[29] Μερικά από τα μέλη της BIAC, ενοχλήθηκαν ιδιαίτερα από τις περικοπές στη φορολογία και την εισαγωγή των σταθερών για το περιβάλλον και την εργασία, τόσο ώστε να απειλήσουν ότι θα άρουν την υποστήριξη τους στη MAI με αυτή τη μορφή, πράγμα που θα κάνει δύσκολή την επικύρωσή της σε πολλά κράτη. Οι διαπραγματευτές του ΟΟΣΑ τους καθυσήχασαν διαβεβαιώνοντάς τους ότι η φιλελευθεροποίηση παραμένει στην κορυφή της ατζέντας και ότι μερικοί συμβιβασμοί είναι απαραίτητοι για να ολοκληρωθεί η συνθήκη μέχρι τον Απρίλιο του 1998. “Θυμηθείτε, αυτό είναι μόνο το πρώτο βήμα -σαν τη GATT το 1947” καθυσήχασε την BIAC ένας επίσημος εκπρόσωπος του ΟΟΣΑ. “Περνάμε σε μια διαδικασία ιστορικών διαστάσεων”[30]

TUAC

Όπως και η BIAC, το έτερο ήμισυ της για τις πολυεθνικές, η Συμβουλευτική Επιτροπή Εργατικών Ενώσεων (TUAC) έχει συμβουλευτικό ρόλο μέσα στον ΟΟΣΑ και έχει μια μικρή γραμματεία στο Παρίσι. Αντιπροσωπεύει πάνω από 55 εργατικές οργανώσεις του βιομηχανοποιημένου κόσμου και αριθμεί σε σύνολο μελών 70 εκατομμύρια εργάτες.

Η TUAC βλέπει ως ρόλο της “να διασφαλίσει ότι η παγκοσμιοποίηση της αγοράς θα εξισορροπηθεί από αποτελεσματικά κοινωνικά μέτρα”. [32] Σύμφωνα με αυτό, επέμενε στην ανάγκη ύπαρξης δεσμευτικών σταθερών που αφορούν την κοινωνία και το περιβάλλον ήδη στις συζητήσεις που γίνονταν κατά τη διάρκεια της μελέτης πραγματοποίησης της συνθήκης στις αρχές της δεκαετίας του 90. [33] Αν και οι διαπραγματευτές του ΟΟΣΑ δεν έδειξαν να παίρνουν στα σοβαρά τις υποδείξεις της TUAC, ο Roy Jones της γραμματείας της TUAC επισήμανε ότι οι πρόσφατες δυσκολίες στις διαπραγματεύσεις έδειξαν ότι η TUAC είχε δίκιο: “τα ζητήματα της εργασίας και του περιβάλλοντος μπορούν να τινάξουν τη συνθήκη στον αέρα”. [34]

BIAC

Η Συμβουλευτική Επιτροπή Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (BIAC) είναι η επίσημη φωνή των επιχειρηματιών μέσα στις διαπραγματεύσεις του ΟΟΣΑ. Η BIAC έχει την έδρα της στο Παρίσι και συστάθηκε το 1962, όπως και ο ΟΟΣΑ, και ανταλλάσσει συμβουλές με τον ΟΟΣΑ τόσο επίσημα, όσο και ανεπίσημα. Περιλαμβάνει οργανισμούς εργοδοτών από τις χώρες-μέλη του ΟΟΣΑ, καθώς επίσης και λόμπι βιομηχανών όπως η UNICE, το Συμβούλιο Επιχειρήσεων για Εθνικά Ζητήματα (BNCI του Καναδά), το Συμβούλιο των ΗΠΑ για Διεθνείς Επιχειρήσεις (USCIB), το Διεθνές Εμπορικό Επιμελητήριο (ICC), το Παγκόσμιο Επιχειρηματικό Συμβούλιο για Υποστήριξη της Ανάπτυξης (WBCSD) και άλλοι. Επίσης, μεμονωμένες πολυεθνικές, όπως οι Shell, General Electric, BASF και η Kobe Steel, αντιπροσωπεύονται στην BIAC. Η BIAC είναι οργανωμένη σε 14 επιτροπές που εργάζονται για θέματα που αφορούν από την εκπαίδευση, το εμπόριο και τα χημικά, μέχρι τις διεθνείς επενδύσεις.

Η BIAC είναι θερμός υποστηρικτής της ΜΑΙ από την αρχή της διαδικασίας των διαπραγματεύσεων και ήταν ενεργά αναμειγμένη στις προδιαπραγματευτικές εργασίες που έλαβαν χώρα μεταξύ 1991 και 1995. Υπήρξε ένας αριθμός επίσημων συζητήσεων συμβουλευτικού χαρακτήρα μεταξύ της BIAC και της διαπραγματευτικής επιτροπής, αλλά πιο σημαντικές ήταν αυτές που έγιναν παρασκηνακά. Για παράδειγμα, μια συγκεκριμένη ομάδα εκπροσώπων της BIAC συναντιέται ανεπίσημα με τους διαπραγματευτές του ΟΟΣΑ πριν από κάθε επίσημη περίοδο διαπραγματεύσεων.[31]

Η ΜΑΙ ΚΑΙ Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Πέρα από τις 29 χώρες του ΟΟΣΑ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (European Commission) παρουσιάστηκε σαν ο 30ος διαπραγματευτής στις διαπραγματεύσεις για τη ΜΑΙ. Αν και το νομικό status του ρόλου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι ασαφές, η ευθύνη για

τη διαπραγμάτευση της ΜΑΙ μοιράζεται μεταξύ αυτής και των χωρών-μελών του ΟΟΣΑ.[35] Αντιθέτα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαπραγματεύεται εκ μέρους των 15 χωρών-μελών της στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου, σαν αποτέλεσμα της παραγράφου 113 της συνθήκης του Μάαστριχτ, η οποία της δίνει εξουσιοδότηση για το μεγαλύτερο μέρος της εξωτερικής πολιτικής εμπορίου των χωρών-μελών της. Αν και η κοινή ευθύνη επιτρέπει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να έχει μεγάλη επιρροή στις διαπραγματεύσεις, αυτό σημαίνει επίσης ότι η ΜΑΙ θα πρέπει να επικυρωθεί και από το Συμβούλιο Υπουργών της Ε.Ε. Σε γενικές γραμμές, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παίζει έναν όλο και πιο σημαντικό ρόλο στο να εναρμονίσει τις θέσεις των χωρών-μελών της κατά τη διάρκεια της διαδικασίας των διαπραγματεύσεων για τη ΜΑΙ. Αυτό ίσως να οφείλεται και στο φιλόδοξο ηγέτη των διαπραγματεύσεων, το Sir Leon Brittan της Γενικής Διεύθυνσης 1 (Εξωτερικές Οικονομικές Σχέσεις), έναν άνθρωπο γνωστό για τις επιθετικές και ανταγωνιστικές θέσεις στα θέματα που αφορούν το εμπόριο και τις επενδύσεις.

Η Ε.Ε ταυτόχρονα πιέζει για την ύπαρξη ενός μηχανισμού για την απελευθέρωση των επενδύσεων στις χώρες του ΟΟΣΑ και του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου. Όπως εξηγεί ο Sir Leon Brittan: *“Πρέπει να ξεπεράσουμε τα υπάρχοντα εμπόδια για τις επενδύσεις και να σταματήσουμε τη δημιουργία νέων. Τίποτα δε θα δημιουργήσει ένα ανοιχτό πεδίο δράσης τόσο ζωτικό για την ευρωπαϊκή οικονομία όσο ένα περιεκτικό σύνολο δεσμευτικών διεθνών κανόνων.”*[36]

ΕΠΙΚΡΙΣΕΙΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

Μέχρι σήμερα, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν έχει κανέναν επίσημο ρόλο στις διαπραγματεύσεις για τη ΜΑΙ, ούτε θα έχει το νομικό δικαίωμα να επικυρώσει ή να απορρίψει τη συνθήκη. Παρόλα αυτά το Ευρωκοινοβούλιο έφερε μια πρόταση για τη ΜΑΙ, η οποία πρόκειται να συζητηθεί το Φεβρουάριο και πολύ πιθανόν θα ψηφιστεί το Μάρτιο του 1998. Το προσχέδιο της αναφοράς, γράφτηκε από το γερμανό βουλευτή των πράσινων Kreissl-Doerfler και είναι ιδιαίτερα επικριτικό τόσο για τη ΜΑΙ όσο και για τη διαδικασία των διαπραγματεύσεων και τονίζει *“το γεγονός ότι οι διαπραγματεύσεις μέ-*

χρη τώρα έχουν διεξαχθεί με απόλυτη μυστικότητα, τόσο που ακόμα και τα κοινοβούλια έχουν αποκλειστεί από αυτές".[37]

Το προσχέδιο αναφέρει ότι η ΜΑΙ "αντανακλά μια ανισορροπία ανάμεσα στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των επενδυτών, εξασφαλίζοντας στους τελευταίους πλήρη δικαιώματα και προστασία, ενώ οι χώρες που θα υπογράψουν τη συνθήκη αναλαμβάνουν φορτικές υποχρεώσεις, οι οποίες μπορεί να αφήσουν τους πληθυσμούς τους απροστάτευτους". Η πρόταση απαιτεί να συμπεριληφθούν στη ΜΑΙ δεσμευτικές σταθερές για το περιβάλλον και την κοινωνία, σαν εγγύηση ότι η ΜΑΙ δεν θα οδηγήσει σε ανταγωνισμό κανόνων για την προσέλκυση ξένων επενδύσεων.[38]

Ο όρος για τους λεγόμενους Οργανισμούς Περιφερειακής Οικονομική Ολοκλήρωσης (REIO) αποτελεί βασική προτεραιότητα του ευρωπαϊκού κοινοβουλίου, το οποίο θεωρεί πως η επέκταση της Ε.Ε στις χώρες της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης που απαιτεί νομοθετικές αλλαγές και μελλοντικές κοινωνικές και περιβαλλοντικές πολιτικές στα πλαίσια της Ε.Ε. τίθεται σε κίνδυνο από τη ΜΑΙ. Αυτοί οι φόβοι βασίζονται κυρίως στα άρθρα της ΜΑΙ για τη σταθεροποίηση και για τη μεταχείριση με όρους φίλης χώρας.

Η πρόταση του Κοινοβουλίου για τη ΜΑΙ καταλήγει καλώντας "τα κοινοβούλια και τις κυβερνήσεις των χωρών-μελών να μην υπογράψουν τη συνθήκη μέχρι να γίνει μια εκτενής ανάλυση, προσβάσιμη στο κοινό, που θα αναφέρεται στις επιπτώσεις της συνθήκης όσον αφορά τη νομοθεσία μέσα στην Ε.Ε.". Η Επιτροπή όμως δεν έχει καμιά υποχρέωση να εκπληρώσει το αίτημα αυτό. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο απαίτησε το δικαίωμα να επικυρώσει τη συνθήκη, αλλά παραμένει ασαφές αν το Συμβούλιο των Υπουργών θα αποδεχθεί αυτό το αίτημα.

ΤΟ ΣΚΥΛΙ

ΤΟ ΑΦΕΝΤΙΚΟ ΤΟΥ

**ΑΛΛΑ ΤΡΩΕΙ
ΜΟΝΟ ΤΑ
ΑΠΟΦΑΓΙΑ**

5. ΠΟΛΥΠΡΟΣΩΠΗ ΕΠΙΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΡΥΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ (ΜΑΙ, ΜΙΑ, κλπ)

Όπως έχουμε ήδη αναφέρει, η ΜΑΙ δεν είναι η μόνη φιλόδοξη προσπάθεια για επαναρύθμιση των κανόνων που αφορούν τις επενδύσεις. Από το 1995, οι κυβερνήσεις σε όλο τον κόσμο έκαναν περίπου 600 αλλαγές στη νομοθεσία τους σχετικά με τις επενδύσεις, 95% των οποίων είχαν σαν αποτέλεσμα μεγαλύτερη φιλελευθεροποίηση. Τα τελευταία πέντε χρόνια, ο αριθμός των διμερών επενδυτικών συνθηκών έχει τριπλασιαστεί για να αγγίξει σήμερα το σύνολο των 1330 συμφωνιών μεταξύ 162 κρατών.[39]

Τα παρακάτω είναι μια ανασκόπηση της πολυπρόσωπης επίθεσης για την επενδυτική επαναρύθμιση που προωθήθηκε από τις χώρες του ΟΟΣΑ. Πέρα και πάνω από τη ΜΑΙ, η Ε.Ε, οι ΗΠΑ και η Ιαπωνίας ονειρεύονται την υπογραφή μιας συνθήκης παγκόσμιων επενδύσεων μέσα στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου (WTO). Μια πρώτη κίνηση για την αρχή των διαπραγματεύσεων πάνω σε μια τέτοια συνθήκη -που παροτρύνθηκε από την ευφορία που ακολούθησε την υπογραφή της GATT- έλαβε χώρα το 1995 και 1996. Η έντονη αντίδραση του Τρίτου Κόσμου στην επονομαζόμενη ΜΙΑ (Πολυμερής Επενδυτικής Συμφωνία, πανομοιότυπη με τη ΜΑΙ, προοριζόμενη για υπογραφή στα πλαίσια του WTO) κατέληξε σε έναν συμβιβασμό: τη δημιουργία μιας ομάδας εργασίας για τις επενδύσεις από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου, μέσα στην οποία οι προσπάθειές τους συνεχίζονται. Ένας άλλος ένθερμος υποστηρικτής της επαναρύθμισης, η UNCTAD (βλ. παρακάτω), παίζει σημαντικό ρόλο στο να ωθεί τις χώρες του Τρίτου κόσμου στην υιοθέτηση πιο νεοφιλελεύθερων θέσεων για τις επενδύσεις, πραγματοποιώντας για παράδειγμα συνδιασκέψεις με στόχο την επίτευξη της

συναίνεσής τους. Και χωρίς προσχήματα, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (IMF, βλ. παρακάτω), χρησιμοποιεί κάθε ευκαιρία για να επιβάλλει τους κανόνες τύπου ΜΑΙ σε χώρες που βρίσκονται σε οικονομική κρίση.

Οι δραστηριότητες σε ένα άλλο μέτωπο είναι πιθανό να κλιμακωθούν μέσα στους επόμενους μήνες: μια διατλαντική ζώνη ελεύθερου εμπορίου, που περιλαμβάνει ευρεία κλίμακα επαναρύθμισης επενδύσεων ανάμεσα στις ΗΠΑ και τις χώρες της Ε.Ε. Οι προετοιμασίες κινούνταν υπογείως για πολλά χρόνια ανάμεσα στην κυβέρνηση των ΗΠΑ, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τους αρχηγούς των πολυεθνικών στον Διατλαντικό Διάλογο για Επιχειρήσεις (TABD). Στις αρχές του Φλεβάρη, ο αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής επιτροπής Bittan ανακοίνωσε ότι ο στόχος είναι να αρχίσουν οι διαπραγματεύσεις στη συνδιάσκεψη κορυφής των ΗΠΑ-ΕΕ το Μάη του 1998. Πρόκειται για μια άλλη οδό που οδηγεί στον ίδιο στόχο χωρίς να ληφθεί υπ' όψη η κοινή γνώμη και η λαϊκή βούληση. [40]

Ο ΔΡΟΜΟΣ ΠΟΥ ΧΑΡΑΞΕ Η ΜΙΑ

Το 1995 ήταν μια σημαντική χρονιά για τις επενδυτικές διαπραγματεύσεις. Όχι μόνο άρχισαν επίσημα οι διαπραγματεύσεις για τη ΜΑΙ, αλλά και η συνάντηση των υπουργών των χωρών του ΟΟΣΑ τον Ιούνιο του ίδιου χρόνου, συμφώνησε να προωθήσει ταυτόχρονα τη ΜΙΑ μέσα στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου. [41] Αν και υπήρξε μια γενική συγκατάθεση στη χάραξη διπλής στρατηγικής, η ΕΕ ήταν πιθανώς ο πιο ένθερμος υποστηρικτής χειρισμών "fast track" (συνοπτικές διαδικασίες) για την υπογραφή της συνθήκης στα πλαίσια του WTO. [42] Όπως το έθεσε ο ευρωπαϊκός επίτροπος Sir Leon Brittan: "Πιστεύω ότι οι αναπτυσσόμενες χώρες δεν ήταν ποτέ τόσο δεκτικές όσο σήμερα στο μήνυμα ότι οι άμεσες επενδύσεις εξωτερικού δεν αποτελούν απειλή αλλά ένα θετικό εργαλείο για οικονομική ανάπτυξη... Από τη στιγμή που πάνω από το μισό των νέων επενδύσεων κινήθηκε προς τις αναπτυσσόμενες χώρες, προέκυψε ένα παγκόσμιο ζήτημα που οι χώρες του ΟΟΣΑ αδυνατούν να λύσουν μόνες τους... Πρέπει να θέσουμε το ζήτημα στον WTO". [43] Η αρχική ιδέα ήταν να προωθηθούν οι διαπραγματεύσεις της ΜΙΑ στην υπουργική συνδιάσκεψη του WTO το Δεκέμβρη του 1996 στη

Σιγκαπούρη. Η πρόταση για τη ΜΙΑ εκτέθηκε σε γενικές γραμμές στο έγγραφο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής το 1995 με τίτλο *“Πεδίο δράσης για άμεσες επενδύσεις παγκοσμίως”*, η οποία ήταν παρεμφερής της ΜΑΙ [44] Η ΜΙΑ θα παρείχε στους ξένους επενδυτές δικαιώματα εισόδου, εγκαθίδρυσης και ίσης μεταχείρισης σε όλους τους τομείς σε όλες τις χώρες-μέλη του WTO, θα εξασφάλιζε την απεριόριστη ροή κεφαλαίου και κερδών και θα αναπροσάρμοζε τους φορολογικούς και επιχειρησιακούς νόμους. Αυτό που κάνει μια επενδυτική συμφωνία μέσα στον WTO ελκυστική στις κυβερνήσεις των βόρειων χωρών είναι ότι θα έδινε πρόσβαση στον μηχανισμό διευθέτησης διαφωνιών του WTO-και ιδιαίτερα στα άρθρα για τις ανταποδόσεις- ο οποίος είναι ένας πολύ ισχυρός δικαστικός μηχανισμός που μπορεί να επιβάλει εμπορικές κυρώσεις σε χώρες που δεν συμμορφώνονται. Λόμπι πολυεθνικών με μεγάλη επιρροή, όπως η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Βιομηχάνων (ERT), πίεζαν για μια συνθήκη αντίστοιχη της GATT για τις επενδύσεις από τις αρχές του '90. [45]

Η ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Οι χώρες του Τρίτου Κόσμου αντιτάχθηκαν από την αρχή στη ΜΙΑ. Τον Ιανουάριο του 1996, για παράδειγμα, ο πρωθυπουργός της Μαλαισίας Dr. Mahathir Mohamad είπε ότι *“η χώρα του έχει επίγνωση τέτοιων κινήσεων και θα πάρει μέτρα για να εξασφαλίσει ότι μια τέτοια άδικη εμπορική συνθήκη δε θα περάσει”*[46] Λίγο αργότερα, οκτώ χώρες του τρίτου κόσμου, περιλαμβανομένων της Ινδίας και της Ινδονησίας, εξέφρασαν επίσημα την αντίθεσή τους στο να τεθεί το ζήτημα του εμπορίου και των επενδύσεων στον WTO.[47] Καλύπτοντας τη δυσaréσκειά τους με διπλωματικούς όρους, αυτές οι χώρες εξέφρασαν την ανησυχία ότι η ΜΙΑ θα είχε αντίκτυπο στη δυνατότητα των εθνικών κυβερνήσεων να ρυθμίσουν την κίνηση των άμεσων ξένων επενδύσεων και δεν θα μπορούν να στηρίξουν τις προτεραιότητες και τους στόχους της εθνικής ανάπτυξης. *“Εξίσου ασαφής”*, δήλωσαν οι οκτώ κυβερνήσεις, *“είναι η φύση των πιθανών κερδών και του κόστους των άμεσων ξένων επενδύσεων και η σχέση τους με τη διαδικασία παγκοσμιοποίησης και το συνακόλουθο φαινόμενο της περιθωριοποίησης”*. [48] Αυτές οι χώρες απαί-

τησαν το ζήτημα των επενδύσεων να συζητηθεί μέσα στα πλαίσια της Συνδιάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών για το Εμπόριο και την Ανάπτυξη (UNCTAD) η οποία χαρακτηρίζεται από έλλειψη δεσμευτικών δικαστικών θεσμών και στην οποία οι αναπτυσσόμενες χώρες είναι σε λιγότερο μειονεκτική θέση απ' ότι στον WTO. Η αντίσταση των χωρών του τρίτου κόσμου οφείλεται στο μάθημα που πήραν από τον "κύκλο της Ουρουγουάης" της GATT: η έναρξη των διαπραγματεύσεων επιφέρει τεράστιες πιέσεις για την αποδοχή των συνθηκών.

ΥΠΟΥΛΟΙ ΧΕΙΡΙΣΜΟΙ ΣΤΗ ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗ

Παρά τα φανερά σημάδια αντίδρασης από τις κυβερνήσεις του τρίτου κόσμου, ο γενικός διευθυντής του WTO Ruggiero συμπεριέλαβε το θέμα των επενδύσεων στην θεματολογία της Συνδιάσκεψης του WTO το Δεκέμβριο του 1996 στη Σιγκαπούρη. Η ΕΕ και άλλοι υποστηρικτές της ΜΙΑ είχαν μέχρι εκείνη τη στιγμή μετατρέψει τις αρχικές τους θέσεις σε μια πρόταση για τη δημιουργία μιας ομάδας εργασίας που θα ξεκινούσε μια "διαδικασία μελέτης" όσον αφορά τη σχέση επένδυσης και εμπορίου. [49] Κατά τη διάρκεια των εργασιών της Συνδιάσκεψης στη Σιγκαπούρη, εκείνες οι χώρες που αντιστάθηκαν στο να μπει το ζήτημα των επενδύσεων στη θεματολογία του WTO πείστηκαν η μια μετά την άλλη να αλλάξουν τη θέση τους. Μερικές χώρες πίεσαν ώστε να περιοριστεί σχετικά το πεδίο δράσης της προτεινόμενης ομάδας εργασίας. Η τελευταία χώρα που ενέδωσε ήταν η Ινδία, η οποία στο τέλος συμμετείχε στις έσχατες προσπάθειες για να αποτραπεί η προετοιμασία της διαδικασίας διαπραγματεύσεων για τη ΜΙΑ, που θα αναλάμβανε να διεκπεραιώσει η προτεινόμενη από τους υποστηρικτές της ΜΙΑ ομάδα εργασίας. Σε μια πρωτοφανή διαδικασία, η τελική διακήρυξη της συνάντησης της Σιγκαπούρης συζητήθηκε μεταξύ μιας ανεπίσημης ομάδας 30 χωρών. Παρουσιάστηκε στη λήξη της συνδιάσκεψης την τελευταία στιγμή, συνοδευόμενη από μια εισήγηση του προέδρου, Yeo Cheow Tong από τη Σιγκαπούρη, με σκοπό να εμποδιστεί η επανέναρξη των συζητήσεων. [50] Έτσι τελικά δημιουργήθηκε η ομάδα εργασίας του WTO για το εμπόριο και τις επενδύσεις.

ΤΕΛΙΚΑ, ΠΟΙΟΣ ΝΙΚΗΣΕ;

Ύστερα από το συνέδριο του WTO στη Σιγκαπούρη, ο Ευρωπαϊκός Επίτροπος Brittan αναφέρθηκε στο όραμά του για τη δημιουργία ενός ευρέως ανοιχτού πολυμερούς πλαισίου από δεσμευτικούς κανόνες πάνω στις επενδύσεις και διακήρυξε πως “σε ότι αφορά τις επενδύσεις... πρέπει τουλάχιστον να εντάξουμε τον WTO στο πρόγραμμα. Πιστεύω πως οι επενδύσεις θα είναι η βασική προτεραιότητα του WTO στα επόμενα χρόνια.”[51] Οι διαπραγματευτές του τρίτου κόσμου από την άλλη, έδιναν έμφαση στο σημείο ότι είχαν κατορθώσει να σταματήσουν τις διαπραγματεύσεις για την προώθηση της ΜΙΑ. Η Γραμματέας Εμπορίου της Ινδίας, Tejendra Kanna είπε: “Κάναμε ξεκάθαρο ότι καμιά εντολή για μελέτη που αφορά τη ΜΙΑ δε θα δοθεί. Αυτό δεν είναι επιτρεπτό ούτε και για τη διετή περίοδο. Αν ξαναπροκύψει, πάλι θα τη μπλοκάρουμε”. [52]

ΨΥΧΡΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Η ένταση μεταξύ των χωρών του ΟΟΣΑ και τους πολέμιους της ΜΙΑ έγινε φανερή στις τρεις συναντήσεις της ομάδας εργασίας το 1997, στις οποίες οι ΟΟΣΑ, UNCTAD, Παγκόσμια Τράπεζα, IMF και άλλοι διεθνείς οργανισμοί ήταν παρατηρητές. Παρότι η ΕΕ συνέχιζε να παροτρύνει για τη συνέχιση των διαπραγματεύσεων, χώρες όπως η Μαλαισία, Ινδία, Ινδονησία και Πακιστάν παρέμειναν φανερά αντίθετες ακόμα και στο πιο μικρό βήμα σχετικά με μια παγκόσμια επενδυτική συμφωνία.[53] Όσο για την περίφημη ομάδα εργασίας, αυτή ασχολήθηκε με το “εμπόριο, τις επενδύσεις, την ανάπτυξη και οικονομική άνθηση σε πολύ αόριστο επίπεδο, αλλά το 1998 θα συνεχίσει σε πολυμερείς συνθήκες και πρωτοβουλίες”. [54] Η αναφορά της στην Υπουργική Συνδιάσκεψη του WTO το Μάιο του 1998 δε θα περιέχει πιθανώς αντίθετες υποδείξεις και δεν αναμένεται να παρθούν αποφάσεις σε αυτή τη συνάντηση.

ΞΑΝΑΖΕΣΤΑΜΑ

Γύρω στο καλοκαίρι και το φθινόπωρο του 1998, οι συζητήσεις στην ομάδα εργασίας θα αναζωπυρωθούν, εξαιτίας της προθε-

σμίας (Δεκεμβρίου του 1998) για την τελική αναφορά στο Γενικό Συμβούλιο του WTO. Οι υπέρμαχοι μιας επενδυτικής συνθήκης στον WTO θα προσπαθήσουν να εντείνουν την υποστήριξή τους κατά την προετοιμασία των διαπραγματεύσεων και από την επιτυχία τους θα κριθεί σε μεγάλο επίπεδο η μοίρα των διαπραγματεύσεων για τη ΜΑΙ. Παρατηρητές περιμένουν ότι η ΕΕ και οι άλλοι θα προσπαθήσουν να αναζωογονήσουν τη ΜΙΑ, έτσι ώστε οι διαπραγματεύσεις να ξεκινήσουν το 1999 με 2000. Σύμφωνα με κάποιες πηγές, η πιο πιθανή στρατηγική είναι η έναρξη ενός νέου γενικού κύκλου διαπραγματεύσεων που θα περιλαμβάνει την παγκόσμια φιλελευθεροποίηση της γεωργίας, των επενδύσεων και κάποιων άλλων ζητημάτων στην αρχή της χιλιετιρίδας.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ (WTO)

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου, συστάθηκε την πρώτη Ιανουαρίου 1995, ακολουθώντας την υπογραφή της συνθήκης παγκόσμιου ελεύθερου εμπορίου GATT (Γενική Συμφωνία για τους Δασμούς και το Εμπόριο) το 1994. Ο ρόλος του WTO είναι να αναχαιτίζει τα εμπόδια στο εμπόριο και οι κυβερνήσεις μπορούν να ζητήσουν από το σώμα διευθέτησης διαφωνιών να εξετάσει αν η νομοθεσία κάποιας χώρας μπορεί να αποτελέσει εμπόδιο στο εμπόριο. Οι αποφάσεις του WTO είναι δεσμευτικές και μπορούν να επιβληθούν με την εφαρμογή των εμπορικών κυρώσεων εις βάρος μιας απείθαρχης κυβέρνησης από όλες τις χώρες μέλη του WTO. Η πιο πρόσφατη καταδικαστική απόφαση του WTO σχετικά με νομοθεσία που αποτελεί εμπόδιο στο εμπόριο, αφορά την απαγόρευση από την ΕΕ της χρήσης αυξητικών ορμονών στο βοδινό, αλλά ακόμα περισσότερες ανάλογες υποθέσεις έχουν ήδη δρομολογηθεί. Όπως οι ΗΠΑ υποστηρίζουν τις πολυεθνικές τους, έτσι και η ΕΕ εκπροσωπεί τις πολυεθνικές που έχουν έδρα σε αυτήν, με την εξέταση της καταλληλότητας των φαγητών και της νομοθεσίας περί περιβάλλοντος των ΗΠΑ. Οι ΗΠΑ, ΕΕ και Ιαπωνία συνεχώς επιζητούν την εξάπλωση της δικαιοδοσίας του WTO καθώς οι βιομηχανίες τους ζητούν επίμονα πρόσβαση στους τελευταίους εναπομείνα-

ντες απροσπάτευτους τομείς των οικονομιών του τρίτου Κόσμου. Από το 1995 έχουν γίνει βήματα για την φιλελευθεροποίηση των τηλεπικοινωνιών και των οικονομικών υπηρεσιών. Παρά τη σθεναρή αντίθεση του τρίτου κόσμου, μια συνθήκη φιλελευθεροποίησης των επενδύσεων του WTO παραμένει προτεραιότητα για τις χώρες του ΟΟΣΑ και κυρίως για την ΕΕ.

UNCTAD

Η UNCTAD (Συνδιάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το Εμπόριο και την Ανάπτυξη) χρησιμοποιείται όλο και περισσότερο από τις χώρες του ΟΟΣΑ και από ομάδες επιχειρήσεων για να υποχρεώσουν τις χώρες του τρίτου κόσμου σνα υιοθετήσουν μια φιλικότερη στάση απέναντι στην επενδυτική επαναρύθμιση.

Στη συνδιάσκεψη του Μάη του 1996, που έγινε στη Witrand της Ν. Αφρικής, η UNCTAD έλαβε την εντολή να μελετήσει τις συνέπειες ανάπτυξης των ήδη υπάρχουσών επενδυτικών συμφωνιών, όπως οι Διμερείς Επενδυτικές Συνθήκες (BITς) και να συζητήσει για την αναγκαιότητα ενός πολυμερούς πλαισίου για επενδύσεις.

Στα τελικά συμπεράσματα της συνάντησής τους στη Λυών τον Ιούλιο του 1996, οι ηγέτες των 7 πλουσιότερων χωρών χαρακτήρισαν τα αποτελέσματα της συνδιάσκεψης στη Witrand σαν *“ορόσημο στην ανανέωση της UNCTAD”* και επιδοκίμασαν την επικέντρωση των εργασιών της UNCTAD σε ένα μικρό αριθμό προτεραιοτήτων για την προώθηση της ανάπτυξης μέσω του εμπορίου και των επενδύσεων, με στόχο τη διευκόλυνση της ενσωμάτωσης των αναπτυσσόμενων χωρών στο διεθνές εμπορικό σύστημα.

Παρά το ότι η ανάγκη ομοφωνίας για την αποδοχή των επενδυτικών κανόνων μέσα στην UNCTAD είναι ανεπίσημη, οι αναπτυσσόμενες χώρες τελικά τους αποδέχτηκαν εξαιτίας της πίεσης των βιο-

μηχανοποιημένων γειτόνων τους. Όπως το έθεσε ο ευρωπαϊκός επιτρόπος sir Leon Brittan σε ένα λόγο του, απευθυνόμενος σε επιχειρηματίες στην Κολωνία, “ανεπίσημες συζητήσεις έχουν ήδη ξεκινήσει στη Γενεύη, κυρίως χάρη σε ευρωπαϊκή και καναδική πίεση. Δεν προσπαθούμε να υποτάξουμε τις αναπτυσσόμενες χώρες, αλλά να μοιραστούμε μαζί τους τους καρπούς της τελευταίας μας ανάλυσης, προκειμένου να δείξουμε ότι η απελευθέρωση των επενδύσεων είναι μια νικηφόρα στρατηγική για όλους τους παίκτες”[55]

Δεν είναι μόνο οι επτά πλουσιότερες κυβερνήσεις που προσπαθούν να πιέσουν τις αναπτυσσόμενες χώρες μέσα στους κόλπους της UNCTAD. Μεγάλα λόμπι βιομηχάνων, όπως η ERT και το ICC, έχουν επίσης ανακαλύψει τη χρησιμότητα αυτού του οργανισμού.

Το Δεκέμβριο του 1997, οι γραμματείες της ERT και της UNCTAD συνδιοργάνωσαν μια συνάντηση υψηλού επιπέδου 25 πρεσβευτών αναπτυσσόμενων χωρών που έχουν την έδρα τους στη Γενεύη και περίπου 16 διευθυντικών στελεχών των εταιριών της ERT, για να συζητήσουν για την αναφορά του Ιουνίου του 1997 του ERT για τις επενδύσεις. Πρόεδρος της συνάντησης ήταν ο γενικός γραμματέας της UNCTAD Rubens Ricuperro και ο πρόεδρος της ICC και της ERT Helmut Maucher της Nestle. Παρούσα ήταν επίσης και η γενική γραμματέας του ICC, Maria Cattai.

Στη συνδιάσκεψη του Παγκόσμιου Επενδυτικού Φόρουμ της UNCTAD το 1996, το ICC μίλησε εκ μέρους των παγκοσμιων επιχειρήσεων, υπογραμμίζοντας τί πρέπει να κάνουν οι χώρες του τρίτου κόσμου για να προσελκύσουν τις άμεσες επενδύσεις εξωτερικού. Τους συνέστησαν, για παράδειγμα, να μη ζητηθεί από τους επενδυτές να εκπληρώνουν συγκεκριμένες υποχρεώσεις.[56]

IMF: ΞΕΛΟΝΤΙΑΖΟΝΤΑΣ ΤΙΣ ΤΙΓΡΕΙΣ

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (IMF), το οποίο έχει παραδοσιακά την ευθύνη να βοηθά τις χώρες στο ισοζύγιο πληρωμών και στις συναλλαγματικές σταθερές, υπήρξε ένας οργανισμός-κλειδί για το άνοιγμα των αγορών στους ξένους επενδυτές και στην παροχή βοήθειας σε περίπτωση οικονομικής κρίσης. Η δράση του IMF βασίζεται σε ένα σύνολο επιβολής μέτρων απελευθέρωσης των επενδύσεων σε διάφορες χώρες με οικονομικά προβλήματα.

Όπως το έθεσε ο James Tobin, ο νομπελίστας οικονομολόγος που πρότεινε την επιβολή ενός φόρου σε όλες τις διεθνείς μεταβιβάσεις συναλλάγματος: "Είναι δύσκολο να μην καταλήξεις στο συμπέρασμα ότι η ύπαρξη αδύναμου νομίσματος σε διάφορες χώρες δίνει την ευκαιρία για υποχρεωτικές διευκολύνσεις στις πολυεθνικές των ΗΠΑ και για την επέκταση των επενδυτικών δυνατοτήτων". [57]

Και πράγματι, τα πρόσφατα πακέτα οικονομικής στήριξης του IMF προς τις κατεστραμμένες οικονομίες της Ν. Κορέας, της Ταϊλάνδης και της Ινδονησίας περιλαμβάνουν έναν αριθμό άρθρων που μάλλον έχουν παρθεί κατευθείαν από το κείμενο της ΜΑΙ. Αυτά, συμπεριλάμβαναν τη δέσμευση των χρεοκοπημένων κυβερνήσεων να εγγυούνται τα ακόλουθα: το δικαίωμα στους ξένους επενδυτές να επενδύσουν σε κάθε τομέα της οικονομίας, την αποδυνάμωση των εργασιακών και περιβαλλοντικών σταθερών για την προσέλκυση επενδύσεων, την κατάργηση των προληπτικών μέτρων για τα χρηματιστήρια που περιορίζουν τις ταχύρυθμες μεταπωλήσεις και μεταβιβάσεις κεφαλαίου, την παρεμπόδιση ψήφισης νόμων που θα περιορίζαν τις ξένες επενδύσεις στις χώρες τους. Σήμερα, καθώς οι ασιατικές οικονομίες είναι πιο εκτεθειμένες, οι πολυεθνικές εξαγοράζουν τοπικές επιχειρήσεις σε τιμές ευκαιρίας και ταυτόχρονα εξασφαλίζουν πεδίο νέων αγορών.

6. ΑΝΤΙΣΤΡΕΦΟΝΤΑΣ ΤΟ ΚΛΙΜΑ

Οι επόμενοι μήνες θα είναι κρίσιμοι για το μέλλον της ΜΑΙ. Οι διαπραγματευτές του ΟΟΣΑ εμφανίζονται αποφασισμένοι να μην υπάρξει κι άλλη παράταση στην ημερομηνία των διαπραγματεύσεων. Αγωνίζονται ενάντια στο χρόνο για να εξαλείψουν τις διαμάχες ανάμεσα στις διάφορες χώρες και καμουφλάρουν τη συμφωνία με μια μη δεσμευτική φρασεολογία για κοινωνική και περιβαλλοντική μέριμνα, σε μια προσπάθεια να εξουδετερώσουν την κριτική και να βελτιώσουν τις πιθανότητες να περάσουν τη ΜΑΙ στα εθνικά κοινοβούλια.

Η οποιαδήποτε περαιτέρω καθυστέρηση θα καθιστούσε το μέλλον της ΜΑΙ αβέβαιο. Η εμπειρία έχει δείξει ότι ο επιπρόσθετος χρόνος οδηγεί μόνο στον πολλαπλασιασμό των προβλημάτων για τους διαπραγματευτές, καθώς όλο και περισσότερες αρνητικές επιπτώσεις της ΜΑΙ έρχονται στο φως. Μόλις πρόσφατα, τα ερωτήματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για το πώς θα επηρεάσει η ΜΑΙ τις μελλοντικές δυνατότητες για βελτίωση κοινωνικών και περιβαλλοντικών πολιτικών τακτικών μέσα στην ΕΕ, έφεραν στην επιφάνεια προβλήματα για τη ΜΑΙ. Το ότι οι διαπραγματευόμενες κυβερνήσεις είναι οι τελευταίες που αντιλήφθηκαν τις συνέπειες που η ΜΑΙ θα επιφέρει στις κοινωνικές δομές τους είναι μια ξεκάθαρη ένδειξη του χαρακτήρα της συνθήκης.

Οι διαπραγματευτές της ΜΑΙ είναι πιθανό να ανακοινώσουν μια πολιτική συμφωνία για τη ΜΑΙ στην υπουργική συνδιάσκεψη του ΟΟΣΑ το Μάη. Στους επόμενους μήνες, θα επικεντρωθούν στην προσθήκη σημείων που θα επιτρέψουν την επίσημη υπογραφή της συνθήκης τον Νοέμβριο του 1998 (οι τελευταίες εξελίξεις και τα πιθανά σενάρια για το μέλλον της ΜΑΙ στο 8ο κεφάλαιο, στη σελ. 65) Αν και το άκαμπτο οικονομικό μοντέλο που θα υποχρεωθούν να ακολουθήσουν οι χώρες που θα υπογράψουν την ΜΑΙ μπορεί να χαί-

ρει σήμερα ισχυρής κυβερνητικής υποστήριξης, θα επιφέρει στα επόμενα χρόνια αυξανόμενη κριτική καθώς οι κοινωνικές, περιβαλλοντικές και πολιτικές συνέπειες θα γίνονται προοδευτικά ορατές. Η υπογραφή της ΜΑΙ περιλαμβάνει μια 20ετή δέσμευση των χωρών σε ένα σύστημα επαναρύθμισης, βάση του οποίου είναι απόλυτα εξαρτημένες από την παγκόσμια οικονομία, τις ξένες επενδύσεις και τους ξένους επενδυτές με άλλα λόγια από τις πολυεθνικές. Η υπογραφή της συνθήκης θα καταστεί υποχρεωτική για χώρες που αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα.

Σε κάποιες χώρες, οι διαδηλώσεις πολιτών ενάντια στη ΜΑΙ αυξάνονται και ενδυναμώνονται μέρα με τη μέρα. Ορισμένα ΜΜΕ έχουν αρχίσει να αναφέρονται στη συνθήκη. Το σχέδιο των μη κυβερνητικών οργανώσεων να εμποδίσουν τη ΜΑΙ ορίστηκε σαν *"στρατηγική του Δράκουλα"*, απλά εφιστώντας την προσοχή του κοινού σε μια συνθήκη που δεν αντέχει να βγει στο φως της μέρας. Η απάντηση από τις κυβερνήσεις των χωρών του ΟΟΣΑ στην αυξανόμενη πίεση ήταν η προσθήκη μη δεσμευτικών διατυπώσεων στο προσχέδιο της συνθήκης.

Η βιασύνη του ΟΟΣΑ για την υπογραφή της ΜΑΙ μπορεί επίσης να αποδοθεί στο φόβο ότι το κύμα της επαναρύθμισης θα χάσει την ορμή του. Οι διαπραγματεύσεις για τη ΜΑΙ άρχισαν το 1995, σε μια περίοδο που οι χώρες του ΟΟΣΑ είχαν επηρεαστεί από την υπογραφή της GATT και τη γέννηση του WTO. Από τότε, παρά το ότι έγιναν πολύ περισσότερα βήματα για μια επαναρυθμισμένη παγκόσμια αγορά χωρίς σύνορα για κίνηση αγαθών και κεφαλαίων, υπάρχουν αυξανόμενα σημάδια γενικής αντίδρασης από τις χώρες του Νότου και από ανθρώπους σε όλο τον κόσμο. Η οικονομική κρίση στην Ασία ήταν ένα οδυνηρό μάθημα για πολλές από τις χώρες του τρίτου κόσμου που αναγκάστηκαν να άρουν τους κανονισμούς που θα εμπόδιζαν μια παρόμοια κρίση. Ορισμένες κυβερνήσεις, περιλαμβανομένης αυτής της Ταϊλάνδης, άρχισαν τώρα να συζητούν για την ανάγκη της επανεισαγωγής κανονισμών. Η κριτική του επανυποστηρικτικού μοντέλου επήλθε επίσης από απρόσμενες πηγές: κερδοσκοποί επενδύσεων, όπως ο George Soros και ο sir James Goldsmith, επανειλημμένα προειδοποίησαν για τους κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους της χωρίς όρια οικονομικής παγκοσμιοποίησης.

Η οικονομική παγκοσμιοποίηση και επαναρύθμιση έχουν δημιουργήσει ένα φαύλο κύκλο, στον οποίο η εξουσία των επενδυτών ωθεί εργαζόμενους και κοινωνίες σε ένα όλο και σκληρότερο ανταγωνισμό όσον αφορά μισθούς, φόρους, την προστασία του περιβάλλοντος και οτιδήποτε άλλο μπορεί να επηρεάσει τις συνθήκες για επενδύσεις. Αυτή η διεθνής ανταγωνιστικότητα, που γίνεται ο μόνος σημαντικός παράγοντας που καθορίζει την υγεία μιας κοινωνίας, είναι ένα καταστροφικό σενάριο και αναπόφευχτα θα οδηγήσει σε υποβάθμιση τους κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς τομείς. Εξαιτίας αυτής της οικονομικής εξάρτησης από τις πολυεθνικές, οι κυβερνήσεις του ΟΟΣΑ δημιούργησαν τη MAI σε στενή συνεργασία με τα λόμπι των επιχειρήσεων και τώρα προσπαθούν απεγνωσμένα να την περάσουν γρήγορα, πριν το κοινό αντιληφθεί τι συμβαίνει. Τελικά, η εξάρτηση από τις πολυεθνικές είναι αυτό που ωθεί έναν αυξανόμενο αριθμό χωρών του τρίτου κόσμου να περιμένουν στην ουρά για να υπογράψουν τη MAI, έτσι ώστε να επβραβευσθούν για το καλό επενδυτικό τους κλίμα. Η MAI συνεπάγεται τη θεσμοθέτηση του νεοφιλελευθερισμού σαν τη μόνη επιλογή -τη δημιουργία ενός παγκόσμιου οικονομικού θεσμού που είναι το αντίστοιχο της μονοκαλλιέργειας στην οικονομία.

Ο αγώνας ενάντια στη MAI αναδεικνύει την τεράστια αναγκαιότητα και δυναμική μιας παγκοσμιοποίησης των οργανώσεων βάσης ενάντια σε αυτά τα πολύπλοκα ζητήματα. Ένα δίκτυο πολιτών, μη κυβερνητικών οργανώσεων, εργαζομένων, κινημάτων γυναικών κ.α., πληροφορεί για τη συνθήκη, υιοθετεί κοινές στρατηγικές και γίνεται όλο και πιο δυνατό. Η αντίδραση στη συνθήκη MAI μπορεί και πρέπει να λάβει ένα χαρακτήρα συνολικής άρνησης της κυριαρχίας...

7. ΟΙ ΒΑΣΙΚΟΙ ΠΑΙΚΤΕΣ ΤΩΝ ΠΟΛΥΕΘΝΙΚΩΝ

Ι. ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ (ICC)

Ένας από τους πιο σημαντικούς παίκτες στο πλευρό των πολυεθνικών πίσω από τη ΜΑΙ είναι αναμφίβολα το ICC. Το ICC, που αυτοπαρουσιάζεται ως “η παγκόσμια οργάνωση επιχειρήσεων”, με πάνω από 130 χώρες μέλη, δεν είναι μόνο μια ένωση των εμπορικών επιμελητηρίων όλου του κόσμου, όπως υποδηλώνει το όνομα.[58] Σε αυτό συμμετέχουν επίσης ορισμένες από τις πλουσιότερες πολυεθνικές: Asea Brown Boveri, Bayer, British Petroleum, Dow Chemical, General Motors, Hyundai, Nestlé, Novartis, Shell, Toshiba, Zeneca και άλλες. Ορισμένοι κρατικοί συνεταιρισμοί επιχειρήσεων είναι επίσης μέλη του ICC. Το ICC, που έχει ξεκάθαρες φιλοδοξίες να γίνει ένας κυρίαρχος παίκτης στην παγκόσμια πολιτική, έχει τον ίδιο πρόεδρο με την ERT, τον Helmut Maucher της Nestlé. Η γενική γραμματέας του ICC, Maria Cattauti, μέσα σε μια περίοδο σχεδόν δύο δεκαετιών μετέτρεψε το Παγκόσμιο Οικονομικό Φορουμ και την ετήσια συνάντησή του στο Davos σε μια συνάντηση κορυφής των αρχηγών των πολυεθνικών και ισχυρών πολιτικών με τεράστια επιρροή. Η ανάμειξη του ICC στις διαπραγματεύσεις της ΜΑΙ έγινε μέσω του BIAC, του επίσημου αντιπρόσωπου των επιχειρήσεων στις διαπραγματεύσεις του ΟΟΣΑ. Το ίδιο το επιμελητήριο άφησε τα αποτυπώματά του στο προσχέδιο της συνθήκης, για παράδειγμα όσον αφορά τη διαιτησία. Στο τρέχον πλάνο, το δικαστήριο διαιτησίας του ICC περιλαμβάνεται σαν ένας από τους μηχανισμούς διευθέτησης διαφωνιών. Ο Vincent G. O’ Brien του ICC λέει: “Βοηθήσαμε καθοριστικά στα μέρη που αφορούν τη διαιτησία. Το ICC είναι εξειδικευμένο σε αυτόν τον τομέα και έτσι ήταν φυσικό να βοηθήσουμε.”[59] Μια από τις πιο αμφισβητήσιμες θέσεις της ΜΑΙ, ο μηχανισμός διευθέτησης διαφωνιών κράτους-

επενδυτή, που επιτρέπει στις πολυεθνικές να μηνύουν κυβερνήσεις σε διεθνή δικαστήρια, δημιουργήθηκε με τη βοήθεια των "ειδικών" του ICC. Ο ρόλος του ICC σε αυτόν το μηχανισμό θα είναι να επιβλέπει τις διαφωνίες και να διευκολύνει τη διαδικασία διευθέτησης. Η ΜΑΙ επιτρέπει στις χώρες που την έχουν υπογράψει να νομοθετήσουν μόνο για θέματα εθνικής ασφάλειας. Παρόλα αυτά, εξαρτάται από την επιτροπή διευθέτησης διαφωνιών της ΜΑΙ -που επιβλέπεται από το ICC- να καθορίσει πότε ένα τέτοιο αίτημα έχει ισχύ. Κανείς δεν είναι απόλυτα σίγουρος για τον τρόπο με τον οποίο η ΜΑΙ θα επηρεάσει την εθνική νομοθεσία, καθώς η ερμηνεία της συνθήκης θα αφευθεί σε μια αυτόνομη επιτροπή, διορισμένη από τους εναγόμενους και τις πολυεθνικές που τους οδήγησαν στο δικαστήριο. Σύμφωνα με τη ΜΑΙ, τα κρατικά δικαστήρια δε θα έχουν καμία δικαιοδοσία σε αυτόν τον τομέα του νόμου.

Το ICC έχει επίσης χρησιμοποιήσει τη δυνατότητα πρόσβασης και το συμβουλευτικό του κύρος σε μεγάλες διεθνείς συναντήσεις κορυφής για να προωθήσει τη ΜΑΙ. Κατά τη διάρκεια της συνάντησης κορυφής των επτά πλουσιότερων χωρών του κόσμου στο Denver, το ICC συναντήθηκε με τους αρχηγούς των κρατών της ομάδας των επτά ισχυρών στη βιομηχανία και παρουσίασε τις απόψεις του. Το ICC παρότρυνε, ανάμεσα σε άλλα, τους ηγέτες να προσπαθήσουν περισσότερο για να εξασφαλίσουν τη γρήγορη διεκπεραίωση των διαπραγματεύσεων της ΜΑΙ και την ολοκληρωτική απόρριψη των περιβαλλοντικών και εργασιακών σταθερών.[60]

Η επενδυτική συνθήκη στον ΟΟΣΑ είναι ένας κεντρικός στόχος για το ICC, πρόκειται όμως μόνο για το πρώτο βήμα. Την άνοιξη του 1996, το ICC εξέδωσε μια αναφορά με τίτλο "Πολυμερείς Κανόνες για Επενδύσεις"[61] στην οποία εξέφρασε την υποστήριξή του σε όλα τα βασικά στοιχεία της ΜΑΙ: τον ευρύ ορισμό των επενδύσεων, την ισότιμη μεταχείριση, τη μεταχείριση φίλης χώρας (MFN), την προστασία των επενδύσεων και τη δεσμευτική διαιτησία επενδυτή-κράτους. Η αναφορά αυτή υποστήριξε δυναμικά τις διαπραγματεύσεις για τη ΜΑΙ, και τελείωνε ζητώντας από την υπουργική συνδιάσκεψη του WTO του Δεκέμβρη του 1996 "να αρχίσει μέσα στον WTO η θεσμοθέτηση ενός κατανοητού και παγκόσμιου πλαισίου κανόνων και πειθαρχικών μέτρων για να ελέγξουν τις πέρα από τα σύνορα άμεσες επενδύσεις"[62].

II. Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΙ Η ΜΑΙ

Τα δύο λόμπι ευρωπαϊκών πολυεθνικών με μεγάλη επιρροή, η ERT και η UNICE, ακολούθησαν διαφορετικές στρατηγικές στην προσπάθεια τους για μια διεθνή επενδυτική συνθήκη.

IIα. (ERT) Η ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΩΝ: ΕΝΑ ΒΗΜΑ ΜΠΡΟΣΤΑ

Η ERT[63] είναι από παλιά αναμεμειγμένη στην προώθηση της απελευθέρωσης των επενδύσεων και έχει δομήσει μια πολύ περιεκτική στρατηγική προς αυτό το στόχο. Ενώ υποστηρίζει τη ΜΑΙ, ο κύριος στόχος της είναι μια επενδυτική συμφωνία μέσα στον WTO.[64] Ήδη από την αναφορά της του 1993 με τίτλο "Η Ευρωπαϊκή Βιομηχανία ως Συνεταίρος του Αναπτυσσόμενου Κόσμου", η ERT τόνισε την ανάγκη μιας συνθήκης σαν τη GATT για τις επενδύσεις και "ένός θεσμού που θα αξιολογούσε τις εξελίξεις και θα ήταν ικανός να ελέγξει τη διαδικασία της φιλελευθεροποίησης".[65] Το σημείο αυτό έχει συχνά επαναληφθεί στις πέντε αναφορές για τις επενδύσεις που έχουν εκδοθεί μετά το 1993 από την ομάδα εργασίας Βορρά-Νότου της ERT. Ο πρόεδρος της ERT Helmut Maucher, που είναι επίσης επικεφαλής του ICC και διευθύνων στέλεχος της Nestlé, προεδρεύει και σε αυτήν την ομάδα εργασίας.

Η ERT έπαιξε μακροπρόθεσμα ενεργό ρόλο στη ρύθμιση της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για να διαμορφώσουν την επενδυτική επαναρύθμιση, τα μέλη της ERT είναι σε άμεση επαφή με τους ευρωπαίους ηγέτες και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, καθώς και με τις κυβερνήσεις των χωρών του τρίτου κόσμου. Η ERT είναι φανερά ικανοποιημένη από τα θετικά αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν από τα προτεινόμενα μέτρα από τιν ίδια μέτρα για την περαιτέρω οικονομική παγκοσμιοποίηση: ανταγωνισμός στους κανόνες (ο αγώνας να παρέχουν στις εταιρίες τις πιο ευνοϊκές επενδυτικές συνθήκες) και στη νομοθεσία (ενθάρρυνση των χωρών να βελτιώσουν το επενδυτικό τους κλίμα, συμπεριλαμβανομένης της κατάργησης νομοθετικών εμποδίων). "Ο ανταγωνισμός ως προς τις διευκολύνσεις και τις νομικές διατάξεις είναι από τους πιο σημαντικούς

οδηγούς της τωρινής διαδικασίας για το άνοιγμα της οικονομίας, την επαναρύθμιση και των εκσυγχρονισμό των διατάξεων για τις ιδιωτικές επιχειρησιακές επενδύσεις". [66] Αυτές οι σκέψεις που παρουσιάστηκαν το 1993 σε μια μελέτη για τις επενδύσεις [67] έχουν πρόθυμα υιοθετηθεί από αυτούς που παίρνουν τις αποφάσεις: "στον αναπτυσσόμενο κόσμο επηρέασε θετικά συμπεριφορές και πολιτικές τακτικές...πιθανώς είχε αντίκτυπο στις απόψεις και τις τακτικές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των ευρωπαϊκών κυβερνήσεων για τις εξωτερικές οικονομικές σχέσεις με ποικίλους τρόπους." [68]

Η ERT υποστηρίζει μια επενδυτική συμφωνία μέσα στον WTO, η οποία θα περιλαμβάνει τα κύρια στοιχεία της ΜΑΙ, αλλά θα επεκτείνεται και σε άλλους τομείς. Σύμφωνα με την ERT μια τέτοια συνθήκη θα εξασφάλιζε "ένα συνεχές άνοιγμα, ακόμα και σε υποομοσπονδιακό επίπεδο" μέσω "κανόνων και κριτηρίων για αποτελεσματική αναπροσαρμογή στον τομέα της δημόσιας πολιτικής και της θεσμοθέτησης της διερεύνησης αναθεώρησης". [69] Η συνθήκη του WTO θα μπορούσε να είναι ελαστική προκειμένου να επεκτείνει την κάλυψη του πλαισίου σε επιπρόσθετους σχετικούς τομείς. Η συνθήκη που ονειρεύεται η ERT θα περιλάμβανε επίσης πολιτική τακτική διεθνούς ανταγωνισμού "ικανή να αντιμετωπίσει δομικά προβλήματα" που θα μπορούσαν να συναντήσουν ξένοι επενδυτές κατά την πρόσβασή τους στην αγορά, "ορίζοντας την εν λόγω αγορά ως γενικευμένη και παγκόσμια".

Η ERT παρουσιάζεται υπερβολικά αισιόδοξη ως προς το επιθυμητό χρονικό όριο για την ολοκλήρωση της συμφωνίας στο WTO και προτείνει "μία οργανωμένη συζήτηση πάνω στη στρατηγική και τις ιδέες μιας παγκόσμιας συμφωνίας επενδύσεων στην επόμενη υπουργική συνάντηση του WTO που αναμένεται να γίνει τον Ιούνιο του 1998" και μια "γρήγορη κατάληξη σε μια συμφωνία νέου είδους". [70] Αναμφίβολα, θα λάβουν πλήρη υποστήριξη από την ευρωπαϊκή επιτροπή, η οποία υπήρξε ένας από τους κύριους υποστηρικτές της ΜΙΑ στον WTO. Ο ευρωπαϊκός επίτροπος για το εμπόριο Sir Leon Brittan, αναφερόμενος στη μελέτη της ERT του 1996 για τις συνθήκες των ξένων επενδύσεων, είπε: "Με εξέπληξε ιδιαίτερα η απόψη πως πρέπει να σκεφτούμε για τον καλύτερο ρόλο των διεθνών διαπραγματεύσεων και να βρούμε μια ισορροπία ανάμεσα στη

χρήση του WTO για την υιοθέτηση της συμφωνημένα καλύτερης πρακτικής και τη χρήση του WTO για τη δημιουργία πιο μοντέρνων και δυναμικών μέτρων, όπως η αναπροσαρμογή των διατάξεων για τον δημόσιο τομές. Εγώ ελπίζω ότι ο WTO μπορεί να τα κάνει και τα δύο.”[71]

Η ERT διευκόλυνε στρατηγικά την εξομάλυνση της αντίστασης των αναπτυσσόμενων χωρών σε μια επενδυτική συμφωνία μέσα στο WTO. Πολλές χώρες του τρίτου κόσμου επέμεναν ότι οι συζητήσεις για τις επενδύσεις θα έπρεπε να πραγματοποιηθούν μέσα στο πλαίσιο της UNCTAD και έτσι το 1997 η ERT συνδιοργάνωσε μια συνάντηση για τις επενδύσεις με αυτόν τον οργανισμό. Συμμετείχαν 16 εκπρόσωποι από τις εταιρίες μέλη της ERT (συμπεριλαμβανομένων των ABB, British Petroleum, Krupp, Nestle, Shell), η γενική γραμματέας του ICC Maria Cattai και 25 πρεσβευτές που έχουν την έδρα τους στη Γενεύη. Η συνάντηση που επικεντρώθηκε “στο διάλογο πάνω σε θέματα που αφορούν τις άμεσες επενδύσεις εξωτερικού και την αναπτυξιακή διάσταση των σχετικών με ένα πιθανό πολυμερές πλαίσιο για τις επενδύσεις θεμάτων και εννοιών”, χρησιμοποιήσε σαν βάση για τις συζητήσεις την επενδυτική αναφορά του Ιουνίου του 1997 της ERT.[72]

IIβ. UNICE: ΕΝΑΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ

Η UNICE, (Ένωση Βιομηχανικών και Εργοδοτικών Συνομοσπονδιών της Ευρώπης), ένας οργανισμός ευρωπαίων εργοδοτών, έχει, σε σχέση με την ERT, έναν ανακλαστικό ρόλο, αντιδρώντας σε συγκεκριμένες πολιτικές επιλογές της ΕΕ τη στιγμή που εμφανίζονται. Αφού η ΕΕ δεν έχει επίσημα εκφράσει τις θέσεις της για τη ΜΑΙ, η UNICE δεν έχει κύρια θέση στις διαπραγματεύσεις. Παρόλα αυτά, αυτή η ομάδα που υποστηρίζει έντονα τη ΜΑΙ, εκπροσωπείται στις διαπραγματεύσεις μέσω της BIAC.[73] Επιπρόσθετα, η UNICE είναι ένας βασικός υπέρμαχος της πολυμερούς συνθήκης για επενδύσεις μέσα στον WTO.[74]

III. ΜΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΠΟΛΥΕΘΝΙΚΑ ΛΟΜΠΙ

IIIα. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΗΠΑ ΓΙΑ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ (USCIB)

Μια από τις ομάδες βιομηχανιών με μεγάλη επιρροή που τάχθηκε από την αρχή υπέρ της ΜΑΙ είναι το USCIB. Ιδρύθηκε το 1945 “για να προωθήσει ένα ανοιχτό σύστημα παγκόσμιου εμπορίου, επενδύσεων και οικονομίας”, [75] αριθμεί πάνω από 300 πολυεθνικές, λόμπι βιομηχανιών, νομικές φίρμες και τράπεζες σαν μέλη της, συμπεριλαμβανομένων των American Petroleum Institute, BP America, Coca Cola, Chevron, Dupont, General Electric, General Motors, the Global Climate Coalition, Honeywell, Ford, McDonalds, Mobil, Monsanto, Nestlé USA, Phillip Morris, Shell, Texaco και Uniliver. Η USCIB είναι η οργάνωση των βιομηχανών των ΗΠΑ στον ICC και στον Διεθνή Οργανισμό Εργοδοτών (IOE) και, το σπουδαιότερο, προεδρεύει στην ομάδα ειδικών της BIAAC στον ΟΟΣΑ.

150 διευθύνοντα στελέχη πολυεθνικών ασχολούνται με την προώθηση της απελευθέρωσης των επενδύσεων μέσα στην επιτροπή επενδύσεων του USCIB, στην οποία προεδρεύει ο Glen Skovholt της πολυεθνικής Honeywell. [76] Αυτή η επιτροπή δραστηριοποιείται έντονα σχετικά με τη ΜΑΙ και χρησιμοποιεί τα εξαπλωμένα δίκτυα πίεσης των πολυεθνικών για ανάλογες τακτικές. Επιπρόσθετα των κανονισμένων συναντήσεων με τους διαπραγματευτές των ΗΠΑ, αμέσως πριν και μετά από κάθε διαπραγματευτική περίοδο για τη ΜΑΙ, το USCIB έχει κανονίσει για τα μέλη του πρόσβαση στον πρόεδρο Frans Engering, πρόεδρο του ΟΟΣΑ στις διαπραγματεύσεις για τη ΜΑΙ. Μέσα στις ΗΠΑ δημιουργήθηκε υποστήριξη για τη ΜΑΙ μετά τη συνεργασία του USCIB με ομάδες όπως ο Εθνικός Σύνδεσμος Κυβερνητών και το Συμβούλιο Πολιτειακών Κυβερνήσεων.

Το ενδιαφέρον του USCIB για τις πρωτοβουλίες σχετικά με την απελευθέρωση των επενδύσεων δεν περιορίζεται στην υπογραφή της ΜΑΙ στα πλαίσια του ΟΟΣΑ. Διευκολυμένο από τη συμμετοχή του σε σώματα όπως η Συμβουλευτική Επιτροπή Επιχειρήσεων για την APEC και ο Δια-Ατλαντικός Διάλογος για Επιχειρήσεις (TABD), όπου συμμετέχει στο προεδρείο της ομάδας εργασίας για τις επενδύσεις, το USCIB διασφαλίζει ότι οι επενδύσεις παραμένουν στην

κορυφή της ατζέντας σε όλα τα σχετικά φόρουμ, συμπεριλαμβανομένου του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου και των τοπικών συνθηκών. Η παγκόσμια πίεση είναι επίσης μια τακτική του, έτσι, μια αντιπροσωπεία του USCIB επισκέφτηκε τον οργανισμό επιχειρήσεων της Ιαπωνίας Keidanren στο Κιότο για να πετύχουν την υποστήριξη των επιχειρησιακών στόχων των ΗΠΑ στη ΜΑΙ.[77] Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι το USCIB επηρέασε τη ΜΑΙ από την έναρξη της διαδικασίας. Το 1991, τέσσερα χρόνια πριν αρχίσουν οι επίσημες διαπραγματεύσεις και πολύ πριν η ΜΑΙ γίνει γνωστή, το USCIB ήδη παρείχε την εισαγωγή για την προ-διαπραγματευτική εργασία. Αργότερα, το Μάρτιο του 1995, το USCIB προχώρησε σε μια δήλωση που αποσαφηνίζει τους στόχους των ΗΠΑ για τις επιχειρήσεις και που, όπως αναφέρεται, *“διαμορφώνει τη βάση των επίσημων προτάσεις της BIAC στον ΟΟΣΑ”*. [78]

Το USCIB είναι ξεκάθαρο για το λόγο που επιθυμεί μια συνθήκη σαν τη ΜΑΙ: *“Η ΜΑΙ θα μειώσει πολλούς από τους περιορισμούς που κάνουν δαπανηρή την πρόσβαση των εταιρειών των ΗΠΑ στις ξένες αγορές.”*, σύμφωνα με τα λεγόμενα του Stephen Canner, αντιπρόεδρο του USCIB για την επενδυτική πολιτική.[79]. Συνεπώς, το USCIB συμφωνεί με τις άλλες βιομηχανικές ομάδες στο ότι η συμπερίληψη των άρθρων για την εργασία και το περιβάλλον θα ήταν τεράστιο σφάλμα και ενθάρρυνε την διοίκηση των ΗΠΑ να επιμένει στην άσκηση πίεσης ενάντια σε αυτά τα ζητήματα.[80] Τέτοιου είδους άρθρα, πιστεύει ότι *“θα εμποδίσουν κάποιες σημαντικές από τις Ελάχιστες Αναπτυγμένες Χώρες (LDC), που δεν είναι μέλη του ΟΟΣΑ να υπογράψουν τη ΜΑΙ και έτσι θα αποτύχει μια κύρια επιδίωξη των ΗΠΑ, δηλαδή το να υπογραφεί η συνθήκη ΜΑΙ από ένα αριθμό από σημαντικές χώρες που δεν είναι μέλη του ΟΟΣΑ πριν από την έναρξη των διαπραγματεύσεων στον WTO”*. [81]

Πρόσφατα, το USCIB εστίασε το ενδιαφέρον του στο να διασφαλίσει ότι οι αναφορές στην εργασία και το περιβάλλον στη ΜΑΙ θα παραμείνουν μη δεσμευτικές, απειλώντας να άρει την υποστήριξή του στη ΜΑΙ, αν αυτό δεν γίνει.[82] Η τριάδα των σχετικών με το περιβάλλον άρθρων (η επίσης επονομαζόμενη προσέγγιση “τριών-αγκύρων”) που το USCIB προτίθεται να αποδεχθεί έχουν το ίδιο περιεχόμενο με τα άρθρα για το περιβάλλον που προτάθηκαν από τις ΗΠΑ. Αυτά είναι: μια μη δεσμευτική εισαγωγική δήλωση για την μη

επιβλαβή ανάπτυξη, ένα μη δεσμευτικό άρθρο όσον αφορά τη μείωση των σταθερών με σκοπό την προσέλκυση ξένων επενδύσεων και μια μη δεσμευτική αποδοχή των οδηγιών του ΟΟΣΑ του 1974 για τις πολυεθνικές επιχειρήσεις.

Το USCIB επίσης επένδυσε δυνάμεις για να αντικρούσει τις αμφιβολίες σχετικά με τη Μ.Α.Ι που δημιουργήσαν στο κοινό των ΗΠΑ οι ενημερωτικές εκστρατείες των μη κυβερνητικών οργανώσεων. Το Δεκέμβρη του 1997, η USCIB δημοσίευσε ένα γράμμα στους Times της Ουάσινγκτον για να καθησυχάσει τους φόβους για τη Μ.Α.Ι. Το γράμμα χλευάζει την κριτική που γίνεται στη Μ.Α.Ι ρωτώντας σαρκαστικά: "Θα επιτρέψει η Μ.Α.Ι στις μεγάλες κακές πολυεθνικές να ποδοπατήσουν τα δικαιώματα των φτωχών χωρών, να υπονομεύσουν την κρατική νομοθεσία για το περιβάλλον και να στερήσουν από τις αμερικανικές πολιτείες τα συνταγματικά τους δικαιώματα; Ας δούμε τα γεγονότα..." και κάνοντας λόγο για μια "πυρετώδη ατμόσφαιρα φλυαρίας στο Internet". [84] Το USCIB υποστηρίζει ότι οι επενδύσεις δεν κάνουν κακό στο περιβάλλον και "ότι θα ωφεληθούν τις ΗΠΑ γενικότερα... αυξάνοντας την κίνηση της οικονομίας εδώ και στο εξωτερικό". [85]

IIIβ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΕΘΝΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ (BNCI)

Ιδρύθηκε το 1976 από εκπροσώπους της Imperial Oil και Noranda που έχουν τη βάση τους στις ΗΠΑ, και είναι η καναδική έκδοση της ευρωπαϊκής και αμερικανικής στρογγυλής τράπεζας. Ανάμεσα στα 30 μέλη του υπάρχουν εκπρόσωποι από διάφορες μεγάλες τράπεζες και καναδικές και ξένες εταιρίες, όπως: Air Canada, AT&T, Bechtel, Bomdardier, Canadian Pacific, Cargill, Dupont, General Motors, Hewlett-Packard, Loram, MacMillan Bloedel, Mitsubishi, Monsanto, Nestle, Northern Telecom, Petro Canada και Placer Dome. Τις τελευταίες δύο δεκαετίες, η σχέση του BNCI με τις διαδοχικές καναδικές κυβερνήσεις έγινε προοδευτικά στενότερη. Τα λόμπι δούλεψαν επίμονα για το κείμενο της συμφωνίας για ελεύθερο εμπόριο ανάμεσα στις ΗΠΑ και τον Καναδά το 1988 [86] και οργάνωσαν μια δαπανηρή εκστρατεία για την εκλογή της ίδιας νεοφιλε-

λεύθερης κυβέρνησης. Παρόλα αυτά, η ενασχόληση του BNCI με τη MAI δεν ήταν τόσο έντονη, ίσως γιατί ήθελε να καλυτερεύσει την αρνητική εικόνα που είχε δημοσίως. Το Νοέμβριο του 1997 το BNCI εξέφρασε την υποστήριξή του στις διαπραγματεύσεις για τη MAI στο Παρίσι, αναφερόμενο στις υποτιθέμενες νέες θέσεις εργασίας που θα δημιουργηθούν με την εφαρμογή της MAI: "πρόσφατες μελέτες απέδειξαν ότι με επενδύσεις ενός δις δολαρίων για πενταετή περίοδο στον Καναδά, θα δημιουργηθούν 45.000 νέες θέσεις εργασίας." [87]

Οι εταιρίες του BNCI έχουν χρησιμοποιήσει και άλλα διεθνή φόρουμ για να υπερασπίσουν τα επιθυμητά γι' αυτούς άρθρα της Μ.Α.Ι. Λόμπι δημιουργήθηκαν μέσω του καναδικού ICC και του καναδικού συμβουλίου για διεθνείς επιχειρήσεις, ενώ το BNCI είναι επίσης μέλος της BIAC του ΟΟΣΑ. Το BNCI αντιτίθεται έντονα στην προτεινόμενη από την Ευρωπαϊκή Ένωση γενική εξαίρεση των Οργανισμών Περιφερειακής Οικονομικής Ολοκλήρωσης (που θα επιτρέπει στις χώρες- μέλη της ΕΕ να κάνουν διακρίσεις εις βάρος των μη μελών) και, υποστηρίζοντας το USCIB, εξέφρασε την δυσανεκία του για την πρόσφατη απόρριψη των ταχύρυθμων διαπραγματευτικών προνομίων (fast track) για τον πρόεδρο από το Κονγκρέσο των ΗΠΑ [88]

IIIγ. KEINDANREN

Το Keindanren, ο πιο χαρακτηριστικός συνασπισμός επιχειρήσεων στην Ιαπωνία με πάνω από 1000 μέλη (συμπεριλαμβανομένων των Toyota, Mitsubishi, Nissan, Sony, Sakura Bank, και Nippon Steel), προώθησε ενεργά τη MAI.

Καθώς η Ιαπωνία και η Ν. Κορέα είναι οι μοναδικές χώρες της Ασίας που είναι μέλη του ΟΟΣΑ, ο κύριος στόχος της Keindanren ήταν να υπογράψουν όσο το δυνατό περισσότερες αναπτυσσόμενες χώρες τη MAI. Έτσι, επιμένοντας ότι η MAI παραμένει μια συνθήκη υψηλού επιπέδου, συνιστά ελαστικότητα ώστε να διευκολυνθούν οι χώρες που δεν είναι μέλη του ΟΟΣΑ να συμμετέχουν στη MAI. Επιπρόσθετα, η Keindanren ένωσε τις δυνάμεις της με την UNICE για τη διασφάλιση της δημιουργίας ενός πολυμερούς πλαισίου για τις επενδύσεις μέσα στον WTO [89] ενώ παράλληλα πιέζει

για την απελευθέρωση των επενδύσεων μέσω διμερών και περιφερειακών συνθηκών, όπως η APEC.

Αν και η Keindanren είναι σε γενικές γραμμές ευχαριστημένη με τη MAI, δυσσαρεστήθηκε φανερά που περικόπηκαν από τη συμφωνία δύο από τους βασικούς της στόχους -το θέμα της φορολογίας και η σημαντικότητα του προσωπικού (που παραχωρεί ιδιαίτερα πρόνομια στο προσωπικό των πολυεθνικών). Το λόμπι της Ιαπωνίας προσπαθεί να μειώσει στο ελάχιστο τις εξαιρέσεις: για παράδειγμα, αντιτίθεται έντονα στα άρθρα σχετικά με τους REIO (Οργανισμοί Περιφερειακής Οικονομικής Ενοποίησης) που προτάθηκε από την ΕΕ και απορρίπτει την ετεροδικία (σαν αυτήν του νόμου Helms-Burton που απαγορεύει τη δράση των πολυεθνικών στην Κούβα), επιμένοντας επίσης πως η MAI θα πρέπει να ισχύει και για τις πολιτειακές και τοπικές αρχές. Επίσης, η Keindanren εκφράζει τις ανησυχίες της, λιγότερο επιθετικά βέβαια από τους αμερικάνους συνεργάτες της, πάνω στο θέμα των κανονισμών για την εργασία και το περιβάλλον, λέγοντας ότι αυτή η προσθήκη θα αποτρέψει τις χώρες που δεν είναι μέλη του ΟΟΣΑ να υπογράψουν τη συνθήκη.[90]

IIIδ. ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΓΙΑ ΑΝΕΚΤΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ -(Sustainable Development)

Οικολογικό ξελάσπωμα της MAI;

Το Παγκόσμιο Συμβούλιο Επιχειρήσεων για Ανεκτή Ανάπτυξη (WBCSD) μόλις πρόσφατα κορύφωσε την ανάμειξή του στη MAI. Καλυμμένο πίσω από την προσεκτικά καλλιεργημένη εικόνα του σαν "πράσινο" λόμπι επιχειρήσεων [91], το WBCSD προώθησε με μεγάλη επιτυχία την απελευθέρωση της παγκόσμιας αγοράς και την θέσπιση κανονισμών από τις ίδιες τις επιχειρήσεις σαν την καλύτερη συνταγή για μη καταστροφική ανάπτυξη, αντί για την ύπαρξη νομικών περιορισμών. Το WBCSD έχει αφήσει τα ίχνη του στη διακήρυξη του Ρίο το 1992 και την συνθήκη για το κλίμα που υπογράφηκε στο Κιότο το Δεκέμβριο του 1997. Δεν προκαλεί λοιπόν έκπληξη το γεγονός ότι υποστηρίζει τη MAI παρόλο που γνωρίζει τα βασικά προβλήματα που θα επιφέρει.

Η συνάντηση συμβουλευτικού χαρακτήρα του BIAC, στις 15 Ιανουαρίου 1998, ήταν η πρώτη φορά που η γραμματεία αυτού του συμβουλίου είχε επίσημη συμμετοχή. Στο παρελθόν είχε ανεπίσημη ανάμειξη. Ο πρόεδρος του WBCSD, Bjorn Stigson, παραβρέθηκε σε διάφορες συναντήσεις του BIAC και είναι μέλος της επιτροπής για το περιβάλλον. Διάφορες επιχειρήσεις του WBCSD αντιπροσωπεύονται στο BIAC και οι γραμματείες των δύο οργανισμών συνεργάζονται και ανταλλάσσουν πληροφορίες. [92]

Ο Stigson εξέφρασε το ενδιαφέρον του γράφοντας στον εκπρόσωπο του ΟΟΣΑ Don Johnston για την συμπερίληψη δεσμευτικών όρων πάνω στο ζήτημα του περιβάλλοντος και στο ίδιο γράμμα προώθησε γενικότερα την επιθυμία του WBCSD για την θέσπιση κανονισμών των επιχειρήσεων από τις ίδιες. [93] Σύμφωνα με την ατζέντα 21 [94] ο Stigson επιμένει ότι *“η απελευθέρωση του εμπορίου είναι μια θετική δύναμη για την υποστήριξη της πιο αποτελεσματικής οικονομικά και οικολογικά χρήσης των αγαθών και των πρώτων υλών και επομένως για την συνεισφορά σε μια μη επιβλαβή ανάπτυξη”* Και καταλήγει λέγοντας ότι *“η απελευθέρωση των επενδύσεων είναι σαν την απελευθέρωση του εμπορίου και όπως αναμένεται θα έχει τα ίδια θετικά αποτελέσματα.”* Περιμένει ότι τα μεγαλύτερα οφέλη θα προκύψουν με την είσοδο του Τρίτου Κόσμου στη ΜΑΙ.

Ο Stigson αναγνωρίζει την ύπαρξη πιθανών συγκρούσεων ανάμεσα στο νέο κανονισμό για το περιβάλλον και τη ΜΑΙ και προτείνει ότι αυτές θα μπορέσουν να επιλυθούν με το *“να γίνουν κατανοητά τα μέτρα ασφάλειας που όπως έχουν πει οι επιχειρήσεις και οι διαπραγματευτές υπάρχουν ήδη μέσα στη συμφωνία, ενώ διατηρούνται οι βασικότεροι στόχοι της ΜΑΙ.”* Υποστηρίζει ότι η αναφορά στο άρθρο 114.1 της NAFTA που υπάρχει στο προσχέδιο της ΜΑΙ *“εξασφαλίζει στους χρηματοδότες μια ισορροπημένη εφαρμογή της συμφωνίας στις διαδικασίες επίλυσης αντιδικιών”*. Αυτό όμως δεν είναι και τόσο καθησυχαστικό -αυτός ο όρος δεν εμπόδισε την πολυεθνική των ΗΠΑ Ethyl να θεωρήσει έναν καναδικό νόμο για το περιβάλλον σαν απαλλοτρίωση στο δικαστήριο της NAFTA τον προηγούμενο χρόνο.

Στο γράμμα του ο Stigson εκφράζει έντονες επιφυλάξεις για το αν το άρθρο σύμφωνα με το οποίο οι κυβερνήσεις είναι υποχρεωμένες να μειώσουν τις σταθερές τους για το περιβάλλον με σκοπό να

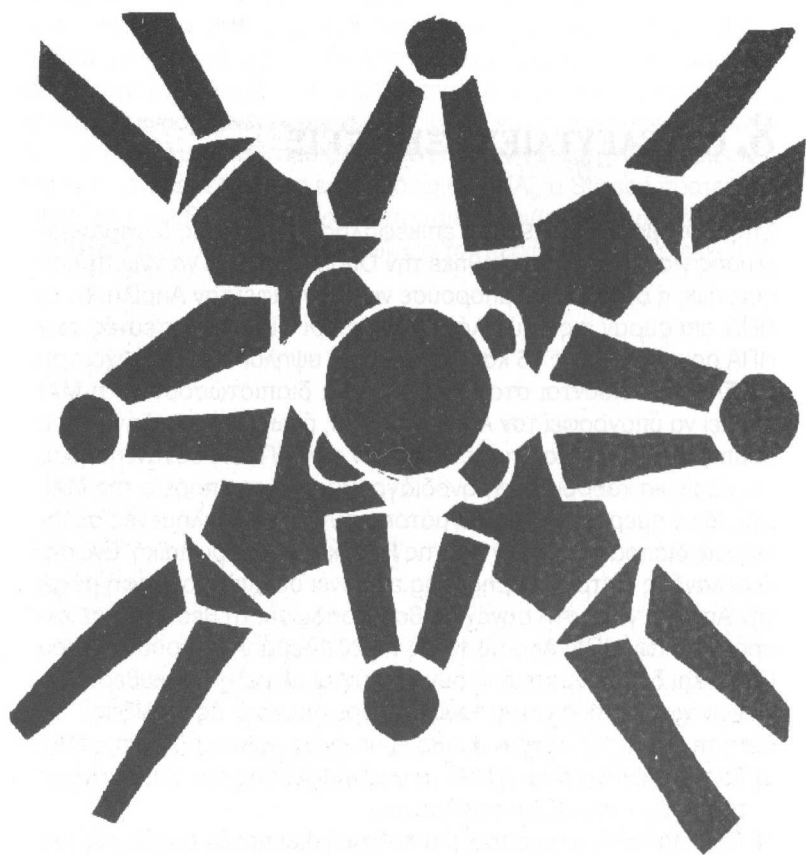
προσελκύσουν ή να διατηρήσουν επενδύσεις, πρέπει να είναι μη δεσμευτικό ή δεσμευτικό. Δεν απορρίπτει εντελώς τα δεσμευτικά άρθρα, μιας και υπάρχει πιθανότητα να ενδυναμώσουν και να επιφέρουν μεγάλα κέρδη. Ο Stigson αναγνωρίζει επίσης ότι η MAI μπορεί να ενθαρρύνει τις επιχειρήσεις στο να μεταφέρουν τις επενδύσεις σε μολυσμένες περιοχές. Αντί λοιπόν να εισηγηθεί περιβαλλοντικές σταθερές για τις επενδύσεις στη MAI, ο Stigson προτείνει τη λύση του WBCSD: *"ισχυρά συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης αντί για τη θέσμιση διατάξεων για τον περιβαλλοντικό έλεγχο."*

8. ΟΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Στις 6 Φλεβάρη του 1998, ο επικεφαλής της ομάδας διαπραγμάτευσης για τη ΜΑΙ επισκέφθηκε την Ουάσινγκτον για να γνωστοποιήσει πως η συνθήκη θα μπορούσε να υπογραφεί τον Απρίλη, αν οι ΗΠΑ απέσυραν τις επιφυλάξεις τους. Οι διαπραγματευτές των ΗΠΑ αρνούνται. Στις 16 και 17 Φλεβάρη, υψηλοί αξιωματούχοι του ΟΟΣΑ συναντιούνται στο Παρίσι για να διαπιστώσουν αν η ΜΑΙ μπορεί να υπογραφεί τον Απρίλη του '98, όμως δεν καταλήγουν σε συμπέρασμα, εξαιτίας των ενστάσεων των ΗΠΑ. Η συνάντηση λήγει χωρίς να καθοριστεί χρονοδιάγραμμα για την πορεία της ΜΑΙ. Στις ίδιες ημερομηνίες, πραγματοποιούνται επανειλημμένες συναντήσεις διαπραγματευτών από τις ΗΠΑ και την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο ολλανδός επίτροπος Engering επιμένει σε μια υπογραφή μέχρι την Απρίλη, γιατί στη συνέχεια θα παραδώσει τη θέση του σε εκπρόσωπο των ΗΠΑ. Από τις 18 ως τις 20 Φλεβάρη, εκπρόσωποι του ΟΟΣΑ και διαπραγματευτές συναντιούνται με μέλη των κυβερνήσεων των χωρών τους για να τους ενημερώσουν για τις εξελίξεις.

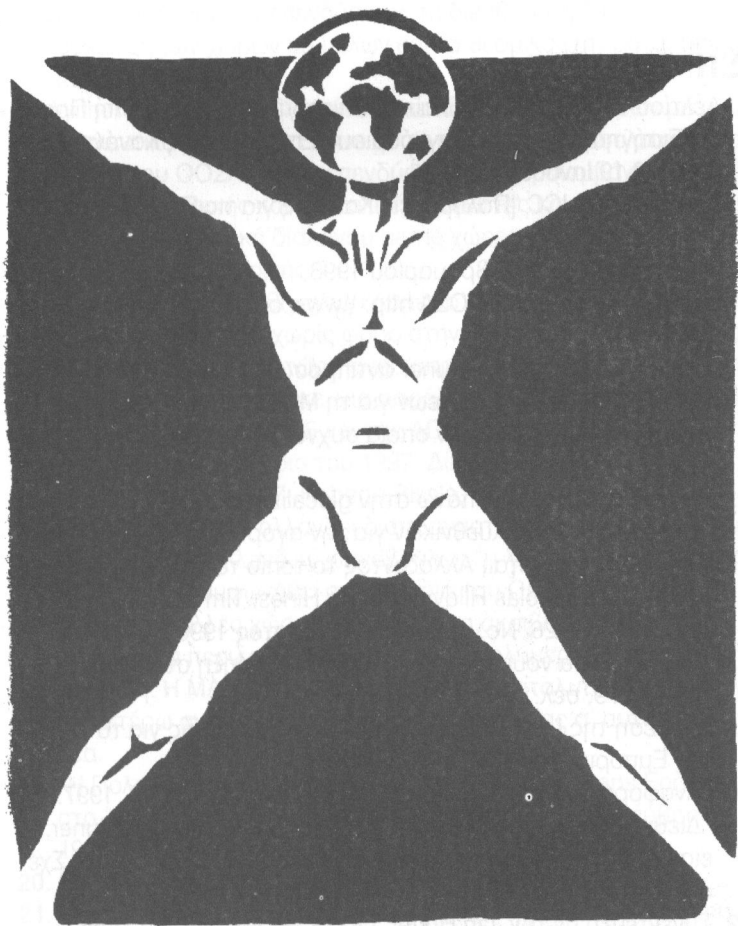
Αυτή τη στιγμή, υπάρχουν 4 πιθανά σενάρια για το μέλλον της ΜΑΙ:

- 1) Το πιο απίθανο είναι η ΜΑΙ να υπογραφεί από τους υπουργούς των χωρών του ΟΟΣΑ τον Απρίλη.
- 2) Τον Απρίλη να υπογραφεί μια πολιτική διακήρυξη αποδοχής των αποτελεσμάτων των διαπραγματεύσεων για τη ΜΑΙ που θα δίνει παράταση 6 μηνών για την τελική υπογραφή τον Απρίλη του '98.
- 3) Μια μακρύτερη, απροσδιόριστη παράταση των διαπραγματεύσεων. Αυτό υποστηρίζεται από τις ΗΠΑ, που μετά τον Απρίλη θα έχουν την προεδρία των διαπραγματεύσεων. Αυτή η εκδοχή θα βοηθούσε γίνουν με μεγαλύτερη "διακριτικότητα" οι διαπραγματεύσεις και να αποδώσουν οι πιέσεις που ασκούνται, κυρίως από τις ΗΠΑ, για εξαιρέσεις.
- 4) Υπογραφή της ΜΑΙ τον Απρίλιο ή τον Οκτώβρη από την πλειοψηφία μόνο των χωρών του ΟΟΣΑ.

**ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ
ΕΝΩΘΟΥΜΕ!**

**ΕΙΜΑΣΤΕ
ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ**

**ΜΠΟΡΟΥΜΕ ΜΟΝΟ
ΝΑ ΝΙΚΗΣΟΥΜΕ!**

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Δελτίου τύπου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής: “ Η Επιτροπή Προωθεί Εισήγηση για τους Παγκόσμιους Επενδυτικούς Κανόνες” IP/95/52 19 Ιανουαρίου 1995
2. Αναφορά του ICC “Πολυμερείς Κανόνες για τις Επενδύσεις”, 30 Απριλίου 1996
3. Financial Times, 2 Φεβρουαρίου 1998
4. Πηγή: η web site του ΟΟΣΑ <http://www.oecd.org>
5. Το ίδιο
6. Συνέντευξη με τον Jan Huner αντιπρόσωπο του Engering, επικεφαλής των διαπραγματεύσεων για τη ΜΑΙ, 28/1/98. Ο Huner δεν ανέφερε τη Σλοβακία, την οποία συχνά αναφέρονταν σαν υποψήφια...
7. Για μια εκτενή έκθεση πάνω στην glocalization και άλλες νέες στρατηγικές των πολυεθνικών για την αγορά, δες το άρθρο: “Ποιός ανταγωνίζεται; Αλλάζοντας το τοπίο του ελέγχου των πολυεθνικών”, Nicholas Hildyard, Colin Hines, Tim Lang, “The Ecogist”, Vol. 26, No. 4, Ιούλιος/Αύγουστος 1996
8. Βασισμένο στα νούμερα της UNCTAD, “Εκρηξη στον Τρίτο Κόσμο”, No 79, σελ. 18
9. Κατάθεση της Lori Wallach ενώπιον της Επιτροπής για το Διεθνές Εμπόριο των ΗΠΑ, 15 Μάη 1997.
10. “Αναφορά για τις Παγκόσμιες Επενδύσεις”, UNCTAD, 1997.
11. “Διεθνείς Επενδύσεις”, drs. P.Schuurman drs. και J.P. Huner, εισήγηση για τη Γενική Διεύθυνση των Ξένων Οικονομικών Σχέσεων, Χάγη, Φεβρουάριος 1996.
12. Συνέντευξη με τον Jan Huner, ΟΟΣΑ, 28 Ιανουαρίου 1998.
13. William H. Witherell, Διευθυντής των Οικονομικών και Επιχειρησιακών Υποθέσεων του ΟΟΣΑ, στο “Πολυμερείς συνθήκες για επενδύσεις στον ΟΟΣΑ”, Transnational Corporations, τόμος 4, no. 2, Αύγουστος 1995, σελ. 8
14. Αυτές οι ομάδες συμφώνησαν επίσημα με την απελευθέρωση

των υποχρεώσεων κάτω από τα υπάρχοντα εργαλεία του ΟΟΣΑ, την απελευθέρωση των υποχρεώσεων σε νέους τομείς, την προστασία των επενδύσεων, τη διευθέτηση διαφωνιών, την ανάμειξη των χωρών μη μελών και τα θεσμικά ζητήματα, όπως παραπάνω.

15. Witherell, σελίδα 12. Το σύνολο αυτών των συζητήσεων με συμβουλευτικό χαρακτήρα έγινε με τα μέλη της συμβουλευτικής ομάδας του ΟΟΣΑ για τις επενδύσεις που περιλαμβάνει τις χώρες της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης και σε ομάδες εργασίας για πολιτική διαλόγου με τις χώρες της Ν.Α Ασίας και της Λατινικής Αμερικής.
16. Σύμφωνα με τη Συνθήκη του Λομέ το 1975, 70 χώρες της ACP εξήγαγαν προϊόντα χωρίς φόρο στην ΕΕ, σαν μορφή βοήθειας. Η συνθήκη του Λομέ τώρα αναδιαπραγματεύεται.
17. Αυτό πραγματοποιήθηκε, για παράδειγμα, στη συνάντηση ανάμεσα στις χώρες της ΕΕ και της ACP, στην Καμπάλα της Ουγκάντας, τον Οκτώβριο του 1997. Δίκτυο Στατιστικής του Τρίτου Κόσμου, 1680/97, Roberto Bissio, σελ. 3
18. Όπως έγραψαν οι ολλανδοί διαπραγματευτές στην πρώτη τους αναφορά στο ολλανδικό κοινοβούλιο: "η λειτουργία της συνθήκης που θα συμφωνηθεί στα πλαίσια του ΟΟΣΑ, πρόκειται να δώσει στις άλλες χώρες του WTO, μια ακριβή ιδέα για το τι στοιχεία θα περιλαμβάνει ένα πλαίσιο πολυμερούς πολιτικής τακτικής. Η ΜΑΙ παρόλα αυτά παίζει ένα καταλυτικό ρόλο στην περαιτέρω ανάπτυξη της πολιτικής ομοφωνίας σ' αυτόν τον τομέα.
19. "Η Πολυμερής Επενδυτική Συνθήκη (ΜΙΑ)" του Frans Engering, στο "Transnational Corporations", τόμος 5, νο 3, Δεκέμβρης 1996.
20. Επιτροπή Επενδύσεων της USCIB, USCIB web site.
21. Οι υποθέσεις θα ανάγονται στο το Δικαστήριο Διαιτησίας του ICC, το Διεθνές Κέντρο για Διευθέτηση Επενδυτικών Διαφωνιών της Παγκόσμιας Τράπεζας ή στους κανόνες της UNCITRAL (που είναι μια υπηρεσία του ΟΗΕ που έχει δημιουργήσει κανόνες για διαιτησία σε διεθνείς εμπορικές διαφωνίες.)
22. Επιτροπή Επενδύσεων της USCIB, USCIB web site.
23. Εμπιστευτικά από επίσημη πηγή.

24. Επιτροπή για την Επενδυτική Πολιτική και το Διεθνές Εμπόριο του ICC, έγγραφο αριθμός 103/Περ.179, 30 Απριλίου 1996.
25. Αναφορά στο ολλανδικό κοινοβούλιο, Νοέμβριος 1995, Κρατική Γραμματεία για Οικονομικές Υποθέσεις, Van Dok-van Weelen, σελ. 4.
26. Όπως παραπάνω
27. Σύμφωνα με τον ολλανδό διαπραγματευτή Marinus Sikkel, σε δημόσια ομιλία για τη ΜΑΙ στην Ουτρέχτη, Ολλανδία, 3 Φεβρουαρίου 1998.
28. Οι μη κυβερνητικές οργανώσεις κάλεσαν για την αναστολή των διαπραγματεύσεων για να επιτραπεί η δημόσια συμμετοχή στις διαπραγματεύσεις, "ένας ανεξάρτητος και περιεκτικός υπολογισμός, με δημόσια συμμετοχή, των συνεπειών της ΜΑΙ στο περιβάλλον, την κοινωνία και την ανάπτυξη", "η εξέταση των δεσμεύσεων για το περιβάλλον, την εργασία, την υγεία, την ασφάλεια και τα ανθρώπινα δικαιώματα, η κατάργηση του μηχανισμού διευθέτησης των διαφωνιών και του άρθρου της ΜΑΙ για την απαλλοτρίωση και η επαναδιαπραγμάτευση των όρων για την αποχώρηση".
29. Εισαγωγικές Παρατηρήσεις του προέδρου στην έναρξη της συνάντησης, 15/1/1998 σελ 1.
30. Οι θέσεις της BIAC, 15/1/98
31. web page USCIB
32. TUAC web page
33. Οι σαφείς απαιτήσεις του TUAC είναι η ενσωμάτωση στη ΜΑΙ των "Οδηγιών του ΟΟΣΑ για τις Πολυεθνικές", που θα εξασφαλίζει την εφαρμογή των οδηγιών, τη δέσμευση για εφαρμογή των βασικών δικαιωμάτων των εργαζομένων και την προϋπόθεση ότι οι ξένες επενδύσεις δεν θα παραβιάζουν τις τοπικές ή διεθνώς αναγνωρισμένες εργασιακές σταθερές. "ΜΑΙ: θέματα κλειδιά για εμπορικές ενώσεις", TUAC ενημερωτικό σημείωμα για τα μέλη, Σεπτέμβριος 1997.
34. Συνέντευξη με το Roy Jones, γραμματεία της TUAC, 26/1/98.
35. Αυτή η κοινή ευθύνη δεν ορίζεται ξεκάθαρα σε καμιά συνθήκη της ΕΕ, αλλά βασίζεται σε μια απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου για τον κύκλο της Ουρουγουάης της GATT. Όταν ευρωβουλευτές ρώτησαν την επιτροπή για αυτή την κοινή ευθύ-

- νη, έλαβαν αόριστες απαντήσεις.
36. Ο sir Leon Brittan σ' ένα λόγο για τις επενδύσεις σε μια συνδιάσκεψη που οργανώθηκε από το Βασιλικό Ινστιτούτο για τις Διεθνείς Υποθέσεις και από την Οικονομική Σχολή του Λονδίνου. Αναφέρεται σε δελτίο τύπου της ΕΕ: "η Επιτροπή Καλεί τις Ευρωπαϊκές Επιχειρήσεις να Εντατικοποιήσουν τις Επενδυτικές Προσπάθειες Παγκοσμίως". ΙΡ/95/269, 17/3/1995
37. Προσχέδιο αναφοράς για τις Διαπραγματεύσεις στα Πλαίσια του ΟΟΣΑ μιας Πολυμερούς Συνθήκης Επενδύσεων (ΜΑΙ), Επιτροπή Εξωτερικών Οικονομικών Σχέσεων, 17/12/97
38. Με το "ανταγωνισμός στους κανόνες", αναφέρεται σε ενέργειες που έκαναν οι κυβερνήσεις για την προσέλκυση ξένων επενδυτών και μπορεί να περιλαμβάνουν τη χαλάρωση των κοινωνικών και περιβαλλοντικών κανονισμών, την ελάττωση φόρων, την εγκαθίδρυση ζωνών ελεύθερου εμπορίου, κλπ
39. Παγκόσμια Επενδυτική Αναφορά, 1997
40. Financial Times, 2/2/98
41. Η ομοφωνία επιβεβαιώθηκε σε διάφορες συναντήσεις κορυφής το 1995, περιλαμβανομένης της συνάντησης κορυφής των 7 πλουσιότερων χωρών στο Halifax τον Ιούνιο και της Διατλαντικής Συνάντησης ανάμεσα στην ΕΕ και τις ΗΠΑ το Δεκέμβρη.
42. Ο Επίτροπος της ΕΕ sir Leon Brittan εξήγησε τη διπλή στρατηγική ως εξής: "Πρέπει να πούμε στους μη συμμετέχοντες στον ΟΟΣΑ συνεργάτες μας στον WTO, τι κάνουμε μεταξύ μας, να ξεπεράσουν τους φόβους τους ότι μια επενδυτική πρωτοβουλία είναι ενάντια στα συμφέροντά τους και να προετοιμάσουν το έδαφος για τις αποφάσεις στην εναρκτήρια υπουργική συνάντηση του WTO το φθινόπωρο του 1996. Ως τότε ο ΟΟΣΑ θα προσεγγίζει το τέλος μιας προσχεδιασμένης δίχρονης διαπραγμάτευσης: ο WTO θα βρίσκεται σε ευνοϊκή θέση να σκεφτεί μια συμπληρωματική διαπραγματευτική εντολή για την ελεύθερη κίνηση των επενδύσεων παγκόσμια", πηγή βλ 36
43. Από μια ομιλία του sir Leon Brittan στη Στοκχόλμη. Σεμινάριο Εμπορικής Πολιτικής Τακτικής 23/10/1995
44. Martin Khor, στο Δίκτυο Στατιστικής του Τρίτου Κόσμου, 1409/96
45. Για παράδειγμα στο "Ευρωπαϊκή Βιομηχανία: ένας Συνέταιρος

- για τον Αναπτυσσόμενο Κόσμο. Οι Άμεσες Επενδύσεις Εξωτερικού σαν εργαλείο για οικονομική ανάπτυξη και συνεργασία- προτάσεις για μελλοντική βελτίωση", ERT 1993 σελ 35
46. Chakravarthi Raghavan, στο Δίκτυο Στατιστικής του Τρίτου Κόσμου, 1404/96 σελ 1
47. Chakravarthi Raghavan, στο Δίκτυο Στατιστικής του Τρίτου Κόσμου, 1527/96
48. Οι οκτώ χώρες ήταν: Αίγυπτος, Ινδονησία, Γκάνα, Αϊτή, Ινδία, Μαλαισία, Τανζανία και Ουγκάντα. Οι θέσεις τους αργότερα επαναλήφθηκαν από τους 11 υπουργούς εμπορίου της Επιτροπής για την Ανάπτυξη των Νοτιοαφρικανικών Κοινωνιών (SADC), Martin Khor, Δίκτυο Στατιστικής του Τρίτου Κόσμου, 546/96, σελ. 5
49. Το ίδιο, σελ 4
50. Το ίδιο όπως παραπάνω
51. "Τα αποτελέσματα στη Σιγκαπούρη- Δήλωση του sir Leon Brittan, Αντιπροέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής", 13/12/1996, IP/96/1172
52. Martin Khor, Δίκτυο Στατιστικής του Τρίτου Κόσμου, 1547/96, σελ 4
53. Συνέντευξη με τον Koulen, του Τομέα του WTO για τα Πνευματικά Δικαιώματα και τις Επενδύσεις, 30/1/1998
54. Αναφορά το 1997 προς το Γενικό Συμβούλιο.
55. "Απελευθέρωση Επενδύσεων: Ένα Νέο Ζήτημα για τον WTO", απεύθυνση του sir Leon Brittan, Κολωνία 11/6/1996
56. "Οι Παγκόσμιες Επιχειρήσεις Επιμένουν για μια Συμφωνία Απελευθέρωσης των Επενδύσεων", δήλωση του ICC στις 11/11/96. Το φόρουμ παγκόσμιων επενδύσεων πραγματοποιήθηκε στις 10/10/1996 στη Γενεύη. Douglas A. Gregory της IBM Canada Ltd και η γραμματέας του ICC Maria Cattai.
57. "The Nation", 24/12/1997
58. Τα εμπορικά επιμελητήρια είναι οργανωμένα στο Διεθνές Γραφείο Εμπορικών Επιμελητηρίων (IBCC)
59. Συνέντευξη με τον Vincent J. O' Brien, αντικαταστάτη διευθυντή τηλεπικοινωνιών του ICC, 29/1/98
60. ICC- Ο Οργανισμός Διεθνών Επιχειρήσεων στο 1997, σελ 4
61. Επιτροπή για διεθνές εμπόριο και επενδυτική πολιτική του ICC,

έγγραφο νο 103/179 ΠΕΡ., 30/4/1996

62. Όπως παραπάνω σελ 3
63. Ένα think tank, ομάδα έρευνας και λόμπι που εκπροσωπεί 47 από τις μεγαλύτερες πολυεθνικές της Ευρώπης. Για περισσότερες πληροφορίες στο "Europe Inc", λεπτομέρειες στη βιβλιογραφία.
64. ERT, "Ευρωπαϊκή Βιομηχανία και Αναπτυσσόμενος Κόσμος- Για ένα Παγκόσμιο Πλαίσιο Αμοιβαίων Συμφερόντων και Εμπιστοσύνης", Ιούνιος 1997, σελ. 9.
65. ERT, "Ευρωπαϊκή Βιομηχανία: Ένας Συνέταιρος για τον Αναπτυσσόμενο Κόσμο. Οι Άμεσες Επενδύσεις Εξωτερικού σαν Εργαλείο για την Οικονομική Ανάπτυξη και Συνεργασία- Προτάσεις για Μελλοντικές Βελτιώσεις", 1993, σελ 35.
66. ERT, "Επενδύσεις στον Αναπτυσσόμενο Κόσμο: Νέα Ανοίγματα και Προκλήσεις για την Ευρωπαϊκή Βιομηχανία", Δεκέμβριος 1996, σελ 13.
67. ERT, "Μελέτη για τη Βελτίωση των Συνθηκών για Επενδύσεις στον Αναπτυσσόμενο Κόσμο", 1993.
68. βλ 66.
69. Η διερεύνηση αναθεώρησης είναι ένα παραδοσιακό σύστημα στον ΟΟΣΑ, βάση του οποίου οι χώρες ενθαρρύνονται να προσεγγίζουν κοινές θέσεις μέσω μιας επιτροπής και να μην ακολουθούν τη διαδικασία διευθέτησης διαφωνιών. Πηγή αυτού του τομέα: ERT, βλ 64 σελ 9.
70. Όπως παραπάνω, Πρόλογος του Helmut Maucher.
71. Όπως παραπάνω σελ 5.
72. UNCTAD, δελτίου τύπου 8/12/1997.
73. Τηλεφωνική συνομιλία με UNICE, Ιανουάριος 1998.
74. Κοινές δηλώσεις από UNICE και Keindanren, 23/11/1995, 13/12/1996.
75. web site USCIB <http://www.imex.com/uscib>
76. Η Honeywell και η General Electric ήταν οι δύο πρώτες εταιρίες στις οποίες έγινε έρευνα βάση των θέσεων της συμφωνίας NAFTA για εργασιακές παραβιάσεις σε ζώνες ελεύθερου εμπορίου στο Μεξικό (maquilas). Πηγή: "Αρχείο εγκλημάτων των πολυεθνικών της USCIB ή ανοίγοντας το δρόμο για τους κακούργους", Michelle Sforza, Ιανουάριος 1998.

77. web site USCIB
78. Δελτίο Τύπου της USCIB, 24/5/1995.
79. Όπως παραπάνω.
80. Όπως παραπάνω.
81. Πρόεδρος του USCIB Abraham Katz, γράμμα στην Αντιπρόσωπο Εμπορίου των ΗΠΑ Carlene Barshefsky.
82. Πρόεδρος του USCIB Abraham Katz, γράμμα στον Αναπληρωτή Αντιπρόσωπο Εμπορίου των ΗΠΑ Jeffrey Lang, "Οι ανησυχίες της USCIB για τα Άρθρα για το Περιβάλλον της ΜΑΙ", 11/7/1997.
83. Οι Wanshington Times είναι γνωστοί για την ευνοϊκή παρουσίαση των συμφερόντων των επιχειρήσεων μέσα στις σελίδες τους. Ο Fred Singer, πρόεδρος του "Σχεδίου Περιβάλλον και Επιστήμη", ενός λόμπι βιομηχανιών που οργάνωσε μια επιθετική εκστρατεία παραπληροφόρησης ενάντια στις ρυθμίσεις για την προστασία του κλίματος, είναι μέλος του συμβουλίου της εφημερίδας.
84. Timothy E. Deal, ανώτερος αντιπρόεδρος της USCIB, "Γιατί χρειαζόμαστε τη ΜΑΙ", Washington Times, 25/12/1997.
85. Όπως παραπάνω.
86. Η FTA ήταν η βάση για τη συμφωνία της NAFTA.
87. Stuart Carre, μέλος του BCNI, μιλώντας στην Υποεπιτροπή Διεθνούς Εμπορίου, Εμπορικών Διαφωνιών και Επενδύσεων της Επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων και Διεθνούς Εμπορίου, 25/11/1997.
88. "Αυτό δημιούργησε μια ατμόσφαιρα αβεβαιότητας όσον αφορά την ικανότητα των διαπραγματευτών των ΗΠΑ να συμφωνήσουν σε οποιεσδήποτε διαπραγματευόμενες συμφωνίες εμπορίου και επενδύσεων, και αυτό περιλαμβάνει και τη ΜΑΙ", όπως παραπάνω.
89. Δήλωση από την Keindanren και UNICE στην υπουργική συνδιάσκεψη του WTO, Σιγκαπούρη 13/12/1996.
90. Απόψεις του Keindanren επάνω στις διαπραγματεύσεις για τη ΜΑΙ, 17/6/1997.
91. Η WBCSD έχει ως μέλη γνωστές πολυεθνικές που μολύνουν το περιβάλλον, όπως οι: British Petroleum, Cargill, Fiat, General Motors, ICI, Lafarge, Monsanto, Nestle, Philips, Procter &

Gamble, Rio Tinto Zinc, Sony, Statoil, Texaco, Toyota, Uniliver, Volvo, Waste Management International, Western Mining Corporation και Weyerhaeuser.

92. E-mail από τον Marcel Engel, WBCSD, 29/1/1998

93. Γράμμα απεσταλμένο στις 9/1/1998

94. Το σχέδιο δράσης που προέκυψε από τη συνάντηση κορυφής για τον πλανήτη στο Ρίο το 1992.

ΠΗΓΕΣ

Εκδόσεις του Corporate Europe Observatory

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα ευρωπαϊκά και τα διεθνή λόμπι που περιγράφονται σε αυτό το βιβλίο, υπάρχουν τα ακόλουθα βιβλία από το Corporate Europe Observatory:

"Europe, Inc.: Dangerous Liaisons Between EU Institutions and Industry" (72 page report, May 1997, 15 guilders or equivalent)

"The Weather Gods: How Industry Influenced The Kyoto Climate Summit" (briefing, November 1997)

Corporate Europe Observer (CEO's quarterly newsletter, first issue October 1997)

Βιβλία σχετικά με τη MAI

"The MAI and the Threat to Canadian Sovereignty", Tony Clarke and Maude Barlow, Stoddard Publishing, Toronto, 1997. Can be ordered via The Council of Canadians or the Canadian Polaris Institute (σχετικές πληροφορίες πιο κάτω).

Αναφορές και φυλλάδια σχετικά με τη MAI

"A Dangerous Leap into the Dark - Implications of the Multilateral Agreement on Investment (MAI)", World Development Movement briefing paper, November 1997.

WDM, 25 Beehive Place, London SW9 7QR, UK.

E-mail: <wdm@gn.apc.org>,

web site: <http://www.oneworld.org/wdm/>

"Globalization, the Multilateral Agreement on Investment, and the Increasing Economic Marginalisation of Women",
The Preamble Center for Public Policy.

1737 21st Street, N.W., Washington, D.C. 20009, US.

E-mail: <preamble@rtk.net> ,

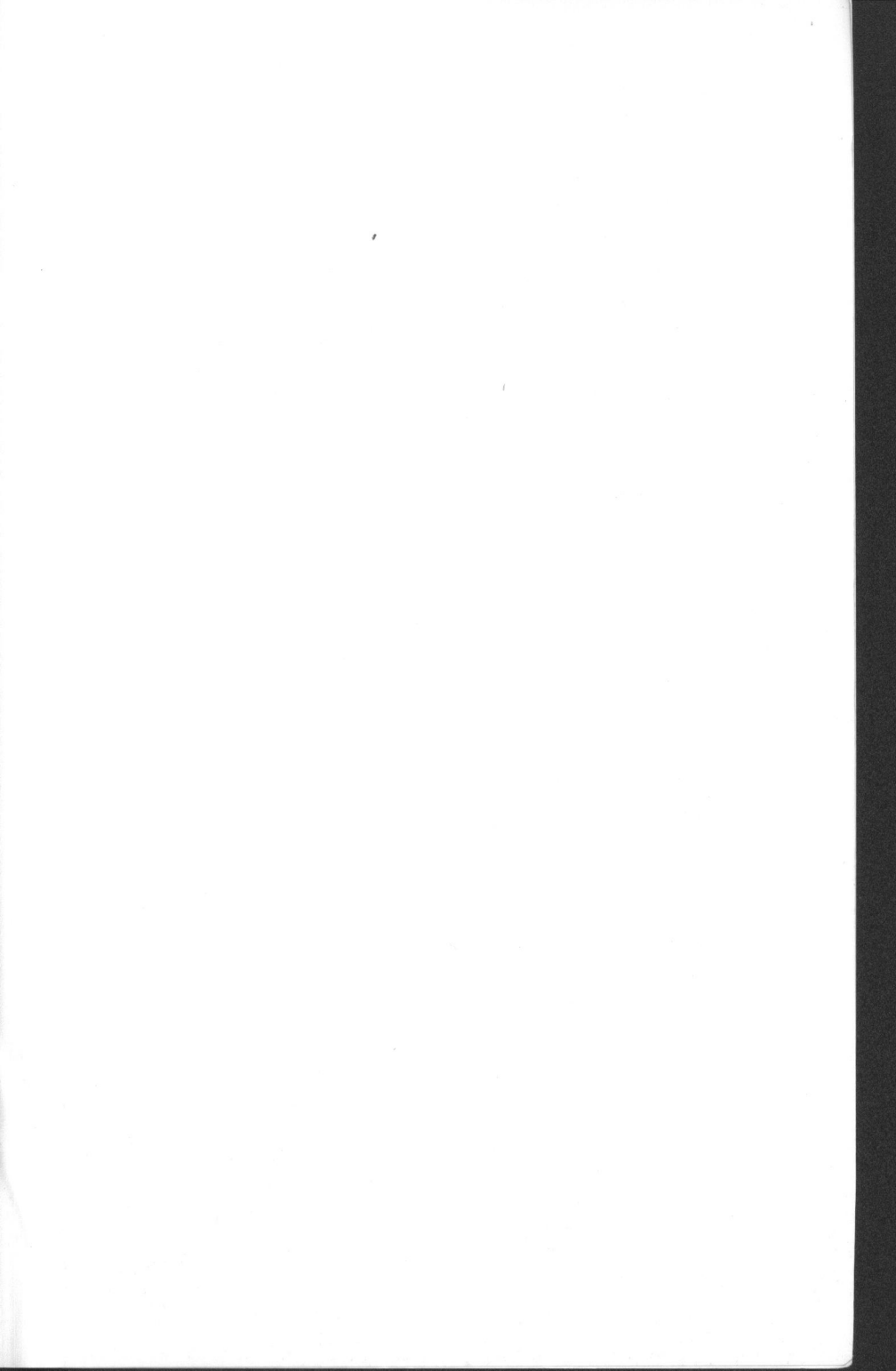
web site: <http://www.rtk.net/preamble/>

"The Impact of the MAI on Employment, Growth and Income Distribution", The Preamble Center on Public Policy

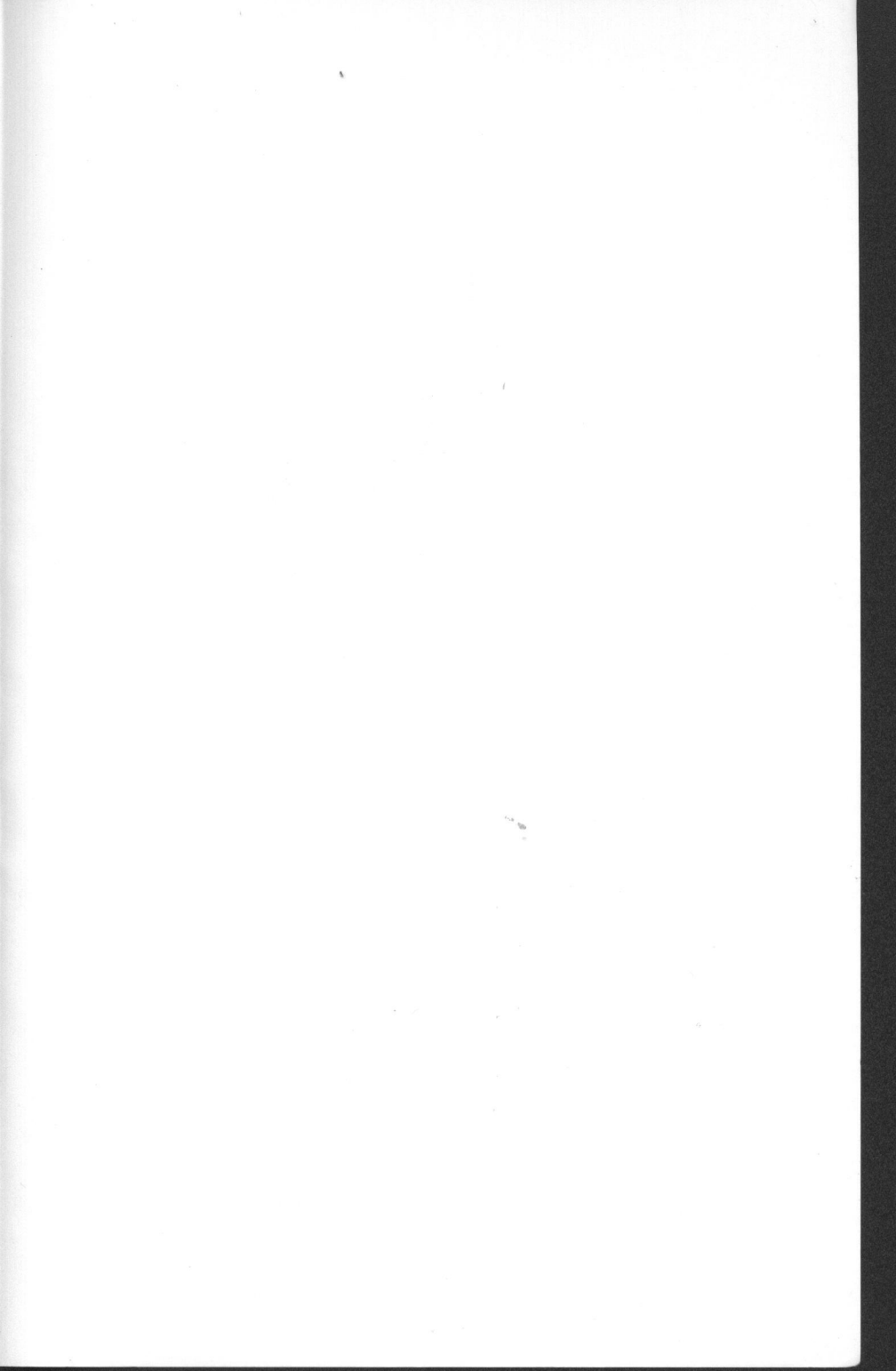
Web Sites

- Peoples' Global Action
<http://www.agp.org>
- MAI-Not! Discussion Group
<http://mai.flora.org/mai-info/>
- Multinational Monitor
<http://www.essential.org/monitor/>
- "MAI? No thanks...!"
<http://mai.flora.org/library/>
<http://www.geocities.com/athens/3565/nomai.html>
- The Island Centre for Community Initiatives and the National Centre for Sustainability in Canada.
<http://www.islandnet.com/~ncfs/maisite/>
- The Canadian Polaris Institute
<http://www.nassist.com/mai/>
- Council of Canadians
<http://www.web.net/~coc/>
- OXFAM
<http://www.oxfam.org.uk/>
- Third World Network
<http://www.southside.org.sg/>
- Preamble Collaborative
<http://www.rtk.net/preamble/>

- Friends of the Earth US
<http://www.foe.org/ga/mai.html>
- Public Citizen's Global Trade Watch
<http://www.citizen.org/pctrade/tradehome.html>
Περιέχει το πλήρες κείμενο της MAI
- The Organization for Economic Cooperation and Development (OECD)
<http://www.oecd.org/daf/cm/mai/mainindex.html>
- The US Trade Representative
<http://www.ustr.gov/>
- The US Department of State
<http://www.state.gov/>
- The International Chamber of Commerce
<http://www.iccwbo.org/>
- The US Council for International Business
<http://www.imex.com/uscib/>
- Keidanren
<http://www.keidanren.or.jp/>
- UNICE
<http://www.firewall.brainstorm.co.uk/CBI/public/UNICE.html>
- European Roundtable of Industrialists
<http://www.ert.be/>
- World Business Council for Sustainable Development
<http://www.wbcsd.org/>
- World Trade Organization
<http://www.unicc.org/wto/>

Η έκδοση που κρατάτε
στα χέρια σας στοχεύει
στην ενημέρωση σχετικά
με τη συνθήκη ΜΑΙ (Πολυ-
μερής Συμφωνία για τις
Επενδύσεις).

Η συνθήκη ΜΑΙ δεν είναι
απλά άλλη μια συνθήκη
μέσα στη διαδικασία της
παγκοσμιοποίησης της
κυριαρχίας της οικονο-
μίας. Η ΜΑΙ αποτελεί την
επιχειρούμενη θεσμοθέτη-
ση της κυριαρχίας των πο-
λυεθνικών, πρόκειται για
το "σύνταγμα" της παγκό-
σμιας εξουσίας του χρήμα-
τος. Η συνθήκη ΜΑΙ, φυ-
σικά, δεν γεννήθηκε από
το πουθενά, όπως άλλω-
στε και η παγκοσμιοποίη-
ση...

ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗ ΣΥΝΘΗΚΗ ΜΑΙ